

ROMANIA

10. Hs. 120

LEUPOSTA

Disztér 2. I. e.

BUDAPEST

Di Ramasetter Róbert

Disztér 2. I. e.

BUDAPEST

Disztér 2. I. e.

BUDAPEST

VISSZAKÉLT

VISSZAKÉLT

VISSZAKÉLT

Ara 5 lej

Bérmontellen leveleket nem fogadunk el.

Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő: Jánosi Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Háb-szegi Ernő, Strada Cobălcescu 52.

Szerda, 1936. augusztus 12.

5696. EV. AB 24. XIX. EVF. 188. SZAM

A „fekete lista”

Eddigi képzeteinkben a szegénység egy szörnyű, mint szomorú valóság, mint társadalmi jelenség, vagy mint megoldandó probléma.

A meghatározottabbban meg kell azonban állapítanunk, hogy soha semmiféle elmélettel meg sem kísérelték bizonyítani számukra azt, hogy a szegénység szegény.

A szegénység igazságtalanság, tehát nem szegényi való. A szegénységben nincs mit tiltolni, ellenkezőleg, a szegénységet hirdetni kell, a legnagyobb nyilvánosság előtt, mert a szegénység a közvélemény kérdése.

Ha tehát fekete listára tesznek valakit, mert szegény, nem szegényítik meg. A fekete lista a társadalmi valóság tükrévé válik és ezzel az eredeti célnak — a megszegényítésnek — pontosan az ellenkezőjét szolgálja vele.

A pénzügyminisztérium ugyanis elrendelte, hogy az adóhátalékos polgárok neveit ki kell függeszteni fekete listákon, hogy szegényüljenek meg.

A módszer olyan, mintha a 16-ik század derekáról helyezték volna a mi modern világunkba. Még csak az hiányzik, hogy a fekete lista mellé a polgárt is kikössék a városok legforgalmasabb pontjára. Ki lehet még teljesíteni a folyamatot az adósok büntetésével, hogy ez az egész eljárás tökéletes legyen és hogy a lakosság 75 százaléka vonuljon be a hörtönökbe.

A kormány emellett azt hiszi, hogy praktikus célt követ a fekete lista meghonosításával. Nyilván arra gondol, hogy a kipellengérezett, fekete listára tett polgár véres fejét fog rohanni az adóhátalékos kasszákhöz, hogy hátralékait rendezze.

A polgárnak esze ágában sem lesz az ilyesmi. A polgárnak akkor sem lesz több pénze, ha kipellengérezik. A polgár, ha pénze volna, nem kerülne fekete listára.

És ez egyben még is magyarázza, mi volna a teendője a kormánynak az adóhátalékos megszüntetésére.

Egyszerű: helyes gazdasági politikával hozzásegíteni a polgárt a gazdasági életbe való normális bekapcsolódáshoz, hogy eleget tudjon keresni.

Amíg a kormány folytonos adó és illeték kirovással nehezíti az életet, nincs az a fekete lista, mely adóhátalék fizetésére buzdítaná a polgárt.

Sokkal hasznosabb volna, ha valamivel megkurtítanák az új adók és illetékek igazán fekete listáját.

„liberális” kormány?

A sinai audiencia után valószínűnek látszik, hogy a Tatarescu-kormány pozíciója biztosítva van a kormányzás utolsó esztendőjére is.

Még nem érkezett el természetesen az ideje annak, hogy elkészítsük e váratlanul hosszú kormányzás mérlegét.

A közel és távoli jövő eseményei fogják megmutatni, vajjon az ország belső rendje, gazdasági prosperálása és politikai hovatétel-lődése szempontjából megérdemelte-e Tatarescu azt a fentartás nélküli kegyet, amely a legmagasabb helyzetről szüntelenül feléje sugárzott és sugárzik.

A liberális párt vezetői különös előszere-ttel hivatkoznak arra, hogy történelmi pártot alkotnak, amelynek szava volt a modern Romania minden sorsdöntő eseményéért s amelyet oroszlanrész illet meg a mai Romania megteremtésében.

Való igaz, hogy I. G. Duca e történelmi mult felelősségét érezte vállalni, midőn a hosszúra nyúlt liberális kormányzás első hónapjaiban megkísérelte erőskézettel benyulni a jobboldali propaganda és a jobboldali szervezetek akkor még csak kezdetleges darázsfészekbe.

Liberális, tehát szabadelvű, a demokratikus és parlamentáris hagyományokat tisztelő és őrző pártvezetéshez méltó, de köteleesszerű is volt a feladat, amelyre Duca vállalkozott. Életébe került a vállalkozás.

Vérére fizette meg azt, hogy becsületesen és tisztán hitt önmaga és pártja programjában és küldetésében.

Vajjon milyen történelmi missziót teljesített az a liberális kormány, amely I. G. Duca gondterhes örökségét átvette? Hogyan sáfárkodott Tatarescu kormánya közel három esztendőn keresztül pártja hagyományával és

Tovább ömlik a vér Spanyolországban

A német és olasz válaszjegyzék késlekedése miatt aggódik a nemzetközi diplomácia

Az Egyesült Államok is bekapcsolódik a Spanyolország ügyébe való benemavatózási egyezmény tárgyalásaiba. A kormányzatok elfoglalták Huecat. A zendülők néhány napon belül megindítják nagy offenzívájukat

Berlin az olasz állásponthoz igazodik és bizik az ellenforradalom sikerében

Cluj, augusztus 11. A spanyol ellenforradalom során veszélyeztetett nemzetközi érdekek egyre szélesebb körben kapcsolják be a Gibraltárnál érdekeltebb államok diplomáciáját a benemavatózási egyezmény tárgyalásaiba. Franciaországnak a semlegesség megővására tett erőfeszítései mellett most az az általános óhaj nyilatkozik meg az egyezményes országok részéről, hogy az Egyesült Államokat is vonják be a tárgyalásokba.

Az Egyesült Államok az egyre aggasztóbbá váló spanyol helyzet következtében mind jobban érdeklődik az események iránt és valószínűnek látszik, hogy az Egyesült Államok is bekapcsolódna a benemavatózási egyezmény aláíró országok közé. A Reuter értesítése szerint Franciaország washingtoni követe már át is nyújtotta az egyezmény szövegét az amerikai kormánynak, mely valószínűleg hozzájárul ahhoz.

Az angol sajtót nem nyugtatták meg az eddigi tárgyalások eredményei. A lapok aggódnak Olaszország és Németország magatartása miatt. A Daily Express megállapítja, hogy minden nap elmulasztva,

amikor nem történt idegen beavatkozás a spanyol ügyekbe, csökken az általános szerencsétlenség veszélye. Nagy-Britannia távol tartja magát a konfliktustól és reméli, hogy példáját a többi hatalom is követni fogja. Ebben az esetben a spanyol tüz ki fog aludni,

mert a spanyolok nem sokáig megszárolhatják egymást.

A News Chronicle szerint, ha a mult eseményiből következtetni lehet, a római és berlini kormányok jelenlegi taktikája rendkívül veszélyessé válhatik.

Diplomáciai körökben aggodalmat kelt, hogy Németország még mindig nem adta meg a választ a francia jegyzékre. A német kormány május 8-án kapta kézhez az angol kérdőjegyzéket, amire azonban mind a mai napig sem válaszolt. Önkéntelenül vetődik fel a kérdés, hogy vajjon Berlin a spanyolországi ügyekkel kapcsolatban nem fog-e ugyanilyen politikához folyamodni?

Egyébként Berlin Róma magatartásához akar igazodni, főleg mert a spanyolországi hírek alapján bizik a katonai ellenforradalom sikerében.

Békéltetés indult meg a harcoló felek között?

Ezzel szemben a szovjet minden feltétel nélkül csatlakozott az egyezményhez és ezt a külügyi népbiztosság tegnap már közölte is Franciaország moszkvai követével. A Portugália által közölt feltételek tárgyában folyó tárgyalások során az angol kormány utasította lisszaboni követét, hogy közölje az angol kormány álláspontját, amelyet még nem hoztak nyilvánosságra. Erre azonban következtetni lehet abból, hogy angol körök nem osztják Portugália aggodalmát a portugál területi egységet illetően arra az esetre, ha a kommunizmus Spanyolországban győzne. Spanyolország még igen hosszú ideig lesz elfoglalva belügyeivel, semhogy Portugália számára veszedelmet jelentene.

Ciano olasz külügyminiszter tegnap Rómában a francia nagykövetet fogadta, akivel közölte, hogy elvben elfogadja a francia javaslatot. Bizonyos kérdésekben még nincs meg a megegyezés, de a tárgyalások megkönnyítése céljából ezeket a kérdéseket még nem közölték a nyilvánossággal. Yvon Delbos francia külügyminiszter Párizsban von Welczek német követét és az orosz ügyvivőt fogadta, akikkel a spanyolországi ügyekről tárgyalt.

A szembenálló forradalmi felek között állítólag tárgyalások indultak meg, amelyeket azonban cáfolnak.

Igy Buenos Ayresből cáfolják azt a hírt, hogy Argentina felajánlotta volna közvévetését a kormány és a zendülők között.

Párizsi jelentés szerint Alcala Zamorra volt spanyol köztársasági elnök a Le Journalnak adott nyilatkozatában, amelyben cáfolja azt a hírt, hogy Berlinben járt volna.

— Hamburgban szálltam le a hajóról — mondotta Zamorra — de onnan egyenesen Párizsba mentem. Nem hiszem, hogy a hadviselő felek elfogadnák közvetítésemet.

Legyenek biztosak benne, hogy mindent el fogok követni a béke helyreállítására érdekében.

Az érdekeltebb országok aggodalmaskodásaira jellemző, hogy mindegyik állam megerősítette flottakészültségét a Gibraltár környékén. Ma az Egyesült Államok egyik hajója is megérkezett a gibraltári vizekre. Németország két új torpedórombolót, Kondort és Móvet indította el a spanyol vizek felé. Rómából hivatalosan cáfolják, hogy Olaszország a spanyol marokkói Tetuanba huszonegy repülőgépet indított volna el.

(Folytatás a 8-ik oldalon.)

VILAG TUKRE

Vér és kaucsuk

A statisztika számai olykor forradalmakról beszélnek. Ime néhány száraz adat, mely forradalmat jelent, életünk, világunk gyökeres forradalmát: a világ vas- és szén termelése 1913 óta 1930-ig aig változott, inkább esett. De ugyanezen idő alatt az alumínium- és a nyersolajtermelés mintegy négyszeresére, a kaucsuktermelés pedig mintegy nyolcszorosára emelkedett. Ha a civilizációt molochhoz hasonlítjuk, akkor azt kell mondanunk, hogy ez a moloch nem szereti az egyhangu táplálékot: azelőtt megelégedett vassal és szénrel, ma azonban inkább kaucsukot és alumíniumot fal és petróleumot iszik hozzá. S a moloch nagyon követelő: éhsége korával együtt nő. Milliós és milliós szolgálja van: fehér és színes rabszolgák, vegyészek, spekulánsok, akik mind azzal vannak elfoglalva, hogy a nagy Molochot etessék, hogy egy pillanatra se apadjon el a vas, szén, kaucsuk, alumínium és kőolaj árama, sőt egyre dagadjon... Képlekkel nélkül szólva: a hatalmas autópálya, melyet a XIX. század utolsó negyedében Daimlerék indítottak el és a repülőtechnika, mely a XIX. század elején a Wright-testvérek első félénk kísérleteivel startolt, vagy még rövidebben: a robbanómotor, új képet adott az egész anyagi kultúrának, a technikának, a hadászatnak s vele az egész életnek, a modern kapitalista termelésnek. A robbanómotor korának embere más, mint a gőzgép korabeli más az életmódja, mások a szokásai, a gondolkodása, az ideáljai. Körülbelül olyan a viszony a kettő között, mint a kőkorszaki és bronzkorszaki ember között. Ma évtizedek alatt geológiai változásokat élünk meg.

Ime egy fontos pont, melyben a robbanómotor világa lényegesen különbözik a gőzgéptől: szenet és vasat egye tőkések vagy kis csoportok termelnek, melyek egymással szabad világpiacon szabadon versenyeztek. Ezek a tőkések a nemes liberális gondolatkör megteremtői. Ma a kaucsuk, alumínium, kőolaj termelése hatalmas pénzcsoportok monopóliuma, melyek döntő befolyást gyakorolnak az egyes államokra. Néhány ily csoport folytat élet-halálharcot a világhatalomért. Ezek a nagy tőkések éppen azért megtagadták szerényebb őseik nemes liberalizmusát és inkább a diktatórikus, fasiszta módszerek hívei. És mi: kis fasiszták, kis liberálisok, kis szocialisták csak akart-akaratlan eszközök vagyunk az isteni robbanómotor főpapjainak kezében.

A 19. század szerény gumiszükegletét főképp egy délamerikai Amazon-folyam öserdeiben vadon termő fa, a kaucsukfa. Heves brasiliensis, kiszivárgó és megszáradó nedve szolgáltatja. Ez tehát természetesen délamerikai monopólium volt. A fokozódó gumiszükeglet csakhamar kielezte a helyzetet. Dél-Amerikában megtiltották a kaucsukfa kivételét. De 1876 táján angol csempészeknek sikerült a fa magvából palántákat nevelni, melyeknek a brit- és holland-indiai éghajlat kedvezett. Itt csakhamar hatalmas ültvények keletkeztek, melyek ma a világ gumitermelésének mintegy 85 százalékát szolgálják. Állítólag 70 százalék a világtermelésnek angol tőkések kezében kezében van (mellettük csak a holland tőke játszik jelentős szerepet.) Ez aztán az igazi világhatalom, mely 1920-ban megmutatta, hogy 600 millió dollárral többet tud az amerikai tőkéből kipréselni, ha akar. Ezidőtájt ugyanis a gumi oly olcsó lett, hogy nem hozott kellő hasznot és ezért az angol szindikátus egyetlen parancs szavára 50.000 tonnával csökkent az évi termelés, az árak pedig ugyanakkor a magasba szöktek. Persze, az amerikai tőke dult-fult. Ekkor indult meg nagy mértékben a harc. Ford, akinek autómobiljaihoz sok gummi kell, vagy 5-6 millió hold föl-

Miguel...
eti had...
t ki, a...
33, 1934...
ait, akik...
ntkeztek...
mek ele...
ján bü...
ggesztet...
y meg...
nkokban

munká...

Dinas...
vezérét...
gyilkol...
ranco tá...

zendülé...

s jelenti...
ok, akik...
rtóztatás...
óság elé...
halálra...
zendülés...
en még...
zik őket.

gyébként...
ták Ada...
yban. A...
megadták

gresszust...
meg min...
akra az

kongressz...
dr referátu...

k a dele...
aki szín...
gresszus...

övetkező...

elnökség...
József...
Louis...
on és dr...
é dr. Me...

REK...
PÓL

ord...
zásban

Vizipólo...

0).

utamaiból...
utamokba...
E, magyar...
yzők. Utó...
ban uszott...
45.5 p. idő...
A tartottt...

en eljutot...
mán ver...
kiestek.

árverseny...
ra 39 perc...
bra, 3. Bel...
zország, 5...

nyek is. A...
e után az...
zág 142.499...
9.900 p., 3...
ának a má...
van, Ner...
s, ma nyu...
s kénytelk...

adó E...
L. Pop...

Augusztus 17. 18. 19-án GUSLEAR világhírű kozák kórus koncertezik a SELECT MOZGÓ előadásainak keretében

det vásárol Brazília legvadabb dzsungelében és megkezdi a kaucsukfa termesztését. A baj az, hogy 1—2 évtized kel az ültetvény teljes kifejlődéséhez, márpedig a modern tempónak ez sok. Keresnek tehát más növényeket, melyek gyorsabban szolgáltatják a drága ragadós nedvet és megindul a vegyészek lázas munkája: a mesterséges kaucsuk kutatása. Az angol gumikirályok seregében szorult a hurok.

Vegyünk egy szemléltető képet: a hantolt rizs egyes szemcséi simák, egymáson könnyen elisklanak, majdnem úgy, mint a vízecspepek. A marék rizs tehát könnyen szétszaladt, nem szívós. Egészen másképp viselkedik a fűrészpör. Itt az egyes szemcsék érdesek, szálasak, tehát egymásba kapaszkodnak, füzereket, láncoakat, gomolyokat alkotnak. Egyes szerves vegyületek molekulái olyanok, mint a fűrészpör szemcséi, könnyen kapcsolódnak hosszú láncokká, gomolyokká és így rendszerint szívós, pépes anyagok keletkeznek, mint például a keményítő. A molekulák összekapaszkodását hívják műszóval polimerizációnak. A gumi is ilyen anyag. A természetes gumi mesterséges utánzása éppen ezért rendkívül nehéz: nem elég azt tudni, hogy molekulája csupán két elemből: szénből és hidrogénből áll és hogy 10 szénatomra 16 hidrogénatom jut; ezenkívül utánozni kell azt a módot, ahogy a molekulák a természetes kaucsukban füzerekké állnak össze. S itt aztán nincs más mód, mint évtizedekig türelmesen próbálgatni. De hogyan, mikor nem érünk rá? A moloch parancsol, a moloch dolga sietős...

Mindenekelőtt az alpmolekulát kell mesterségesen előállítani. Ha fenyőgyantát hevítünk, benzinszerű folyadék keletkezik, az izopren, melyben 10 szénatomra 16 hidrogénatom jut. Ha az izopren kristályos ecetsavval melegítjük, polimerizálódik és mesterséges kaucsukki alakul át. 1909 őszén a híres Bayer és Co. német cég laboratóriumában készítették először mesterséges kaucsukot izoprenből.

A naftában, földgázban egy bután nevű szén és hidrogénből álló gáz van, mely hidrogén elvonásával butadien nevű gázzá alakul. Ez a mesterséges kaucsuk másik alapanyaga. A butadien polimerizációjával először a Radische Anilin und Sodafrabrikén állították elő mesterséges kaucsukot. Ily módon a németek már a világháború vége felé, amikor a gazdasági hurok megszorult, havonta 2350 tonna kaucsukot termeltek, a háború után az olcsó természetes kaucsuk elnyomta a mesterségeset, de a német laboratóriumokban tovább folyt a lázas munka. A német kaucsukipar központja Hamburg. Itt különösen kitűnő kemény gumit (ebonitot) termelnek, mely vetekedik a természetessel. Az eredményeket természetesen szigorúan titkolják. Holland vegyészek állítása szerint a németek állítanak ma elő legolcsóbban mesterséges kaucsukot, mely azonban még mindig 70 százalékkal drágább a természetesnél. Ez azonban háború esetén nem számít...

Az angol tőkével élet-halálharcot vívó amerikai tőke két uton próbál a hurokból menekülni. Mivel Ford ültetvényeinek érese sokáig tart. 1931-ben az American Rubber Producers Inc. Salinasban (Kalifornia) megkezdte a guayula nevű növény termesztését, mely már négy év alatt érik meg. Ezt a növényt malmokban kell szétzúzni, hogy a kaucsukhoz hozzájussunk. A tiszta guayula-kaucsuk éppen olyan jó, mint a hevea-kaucsuk, de a baj az, hogy előállítása rendkívül gondot igényel, növény egyéb anyagaitól származó csekély tisztálanság is elrontja a terméket.

A mesterséges kaucsuk gyártásánál az amerikaiak függetlenítették magukat a német módszertől, melynek főtörekvése, hogy szolgáljal utánozza a természetet. Az amerikaiak nem törekednek utánzásra, hanem általában kaucsukkerü tulajdonságokkal bíró anyagokat keresnek bármily összetételűek legyenek is. Így az amerikai kémiai társaság 1931. évi gyűlésén bejelentették a dupren nevű kaucsukkerü anyag előállítását acetilénből (mellyel világítani szoktunk). A dupren viz, olaj, benzinnel szem-

ben ellenállóbb, mint a természetes kaucsuk, melegítésnél nem lágyul meg, sőt keményebb lesz. Bizonyos célokra tehát alkalmasabb. Egy másik amerikai kaucsukkerü termék a thiokol, mely olajsavból és kénből készül. Áttetsző, szintén igen ellenálló kaucsukfajta.

Oroszország jól tudja, hogy számára a saját kaucsuk — létkérdés. Kémikusok, botanikusok, agronómusok lázasan keresik az orosz megodást. 1929-ben kezdték a tau-sagyz nevű növény kísérleti termesztését. 1934-ben 2500 ha-on természetették és így évente 150 tonna kaucsukot kaptak. A kísérlet sikerült és 1937-re 10 ezer tonnára számítanak 200 ezer ha területről. A

kémiabrigádöt Lebedevjev vezeti nagy sikerrel. Acetylenből és butadienből nyernek kitűnő mesterséges kaucsukot, mely mint autóabroncs könnyedén bír ki 27 ezer km-teret. Ujabbban jelentik, hogy a moszkvai kémiai intézet mész- és konyhasó segítségével állít elő mesterséges kaucsukot. Jelenleg Jaroslav, Kazan, Leningrád, Erivan, Krasnodar, Voronyjevben vannak kaucsukgyárak és régi kaucsukot regeneráló üzemek. Állítólag 1936-ban már 20 ezer tonna mesterséges kaucsukot gyártottak. De sietni kell a fejlesztéssel, mert 1937-ben 90 ezer tonna szükségletre számítanak... A történelem vére, de kaucsukra is szomjazik, a moloch enni kér, sietni kell...

A kormány kétszínű játéka a Vaszgárdával

Calinescu érdekes beszéde a jobb- és baloldali veszedelemről

Bucuresti, augusztus 11. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap számunkban röviden hírt adtunk a nemzeti parasztpárt Albestiben, Arges megyében megtartott népgyűléséről, amelyen a környék négyezer paraszta vonta fel. A gyűlés szónoka Armand Calinescu volt, aki a liberálisok kormányzati tevédséit bírálta. A kormány gazdaságpolitikai ténykedésének legjellemzőbb tünete, hogy ez a párt teljesen elvesztette a választó tömegek bizalmát.

— Nem tudom — mondotta Calinescu — hogy a liberális párt a jövőben elér-e öt mandátumot. És ha még tovább marad hatalmon, ezt az ötöt is el fogja veszíteni. A kormány tisztában is van ezzel a helyzettel. Ezért tölta ki mindenféle ürüggyel a közigazgatási választások határnapját. A liberális kormány távozásának ideje már bekövetkezett. A belügyminiszter és az igazságügyminiszter nem is tagadja: „Már elmennénk — mondják — de nem fogadják el a lemondásunkat.”

Ez az állítás — mondotta ezután Calinescu — feleletlenség, mely másnak a vállára akarja áttolni a kormányzás felelősségét. A kormánynak a legrövidebb időn belül távoznia kell.

Ezután a jobboldali agitációról beszélt Calinescu:

— Sok rendbontás történt, a miniszterek pedig annyira tehetetlenek, hogy még alantasaik is csodálkoznak rajtuk. Meg kell nézni például a kormány helyzetét a vaszgárdával szemben. En ellensége vagyok a légionárius mozgalomnak. De nem azért, mert politikai téren konkurrensnek tekintem őket. Mint demokrata, szabad teret engedek minden politikai versengésnek, mely a törvény keretei között mozog. Ennek bizonyítéka, hogy mikor kormányon

voltunk, hagytuk, hogy részvegyenek a választásokon és bejussanak a parlamentbe.

Ellensége vagyok azonban az erőszakos cselekedetekért, a gyilkosságok miatt, melyek kompromittálják ezt a szolid népet és melyek állandó izgalomban tartják és csökkentik a nép ellenállóképességét. Ezért vagyok az ellenfelük. De ez más kérdés.

— Mit tett azonban a liberális kormány? Megakadályozta a vaszgárda politikai tevékenységét, nem engedte résztvenni a választásokon: ezzel szemben

szabad teret engedett a vaszgárda törvénytelen és anarhikus megnyilatkozásainak.

Miféle magatartás ez? Ki tudja ezt megérteni? Olyan kormánynak kell tehát jönnie, mely majd helyreállítja a rendet és a politikai jelenségeket törvényes keretek közé szorítja. Ezt a helyzetet kell megteremtteni nemcsak jobb, hanem a baloldallal szemben is. Beszélnek nálunk kommunista veszedelemről. En tagadom ennek a létezését. De, ha létezne is, tiszta álláspontot kell képviselnünk a kérdéssel szemben. A román állam diplomáciai kapcsolatban áll Szovjetországgal. Nem panaszkodhatunk amiatt, hogy baráti kapcsolatot tartunk egy 170 milliós országgal. Ennek azonban semmi köze sincs belügyeinkhez, az állapotokhoz, amelyeket fenn akarunk tartani.

Ezután az alkotmányos kérdésre tért át Calinescu és hangsúlyozta a nemzeti parasztpárt őszinte monarchista érzéseit, majd kijelentette, hogy a nemzeti parasztpárt egyaránt elítéli a jobb- és baloldali szélsőségeket és a mérsékelt erőket tömöríti.

Cocktail-party, Mola tábornoknál...

A nagy olajvállalatok pénzelik a spanyol felkelők mozgalmát

Irt: H. R. Knickerbocker

Burgos, augusztus 11. (Az ellenforradalmárok főhadiszállásán.) Mola tábornok északi hadserege a Madrid elleni döntő támadással mindaddig vár, míg délen Franco tábornok seregei a Marokkóból most áthozott jelentékeny megerősítésekkel támadásra nem indul. Az időt arra használták fel, hogy a front mögött megszilárdították pozícióikat és átszervezték a kezükben tartott tartományok egész életét. Ez a munkájuk teljes sikerrel járt, úgy hogy ma már semmi sem mutatja többé a baloldali uralom nyomait az ellenforradalmárok által megszállt városokban.

Madridban nagyon biznak abban, hogy az általános sztrájk meg fogja bénítani a

fehérék minden tevékenységét, ez azonban nem következett be, mert a katonai hatóságok teljesen likvidálták a kezdetben megnyilvánuló sztrájkmozgalmakat. A munkát mindenütt újból felvették, megindult a vonatközlekedés, járnak már a villamosok is, a közüzemek kifogástalanul funkcionálnak, sőt már a gyárak is teljes üzemmel felvették a munkát, hogy ellássák minden szükségessé a fehér csapatokat.

A cocktail-party

A városokban teljesen normális az élet, a kávéházak és vendéglők nyitva vannak, az üzletek és áruházak zavartalanul foly-

tatják tevékenységüket. A fehérek nagyon büszkék arra, hogy a kezükben lévő tartományokban az élet visszatért rendes kerékvágásába annál is inkább, miután Madridból és Barcelonából folytonos zavargásokról és vérontásról érkezik hír. Burgosban a szökevények előadják, hogy Madridban a munkásság vette át az irányítást, nemcsak a közéletben, hanem a magánvállalatok vezetésében is.

Mola tábornok Burgosban cocktail-partyt adott, amelyre meghívta a helyi előkelelőseket, az emigráns arisztokratákat és a pénzembereket, hogy megismeresse őket, hadserege legkiválóbb tisztjeivel. Sokan félték elmenni erre a cocktail-partyra, mert attól tartottak, hogy a vörös repülők nem mulasztják el a kiváló alkalmat, hogy egy csapásra megszabaduljanak legfélelmetesebb ellenfeleiktől. A tisztek megnyugtatták az aggodalmaskodó gazdagokat, hogy nem történik semmi bántódásuk, mert a fehér repülők is résen lesznek.

A cocktail-partyt megjelent sok előkelő külföldi is, mert Londonban például divattá vált repülőgépen lerándulni néhány napra Burgosba. Két napra lerepült például Gordon Selfridge fia és veje is, akik szintén résztvettek a tábornok cocktail-partyján. A fiatal Gordon Selfridge és Siebour márk szemmeláthatólag nagyon jól érezték magukat az itávozáskor kijelentették, hogy rábeszéltek minden ismerősüket, hogy ők is nézzék meg közelről, milyen is a spanyol ellenforradalmárok tábora.

A vörös repülők most már a városok védtelen lakosságát sem kimélik. A fehérek kezén lévő Walladolidot, például pusztító bombázással árasztották el és igazán csoda, hogy csak négy civil halt meg. A Baleári-szigeteket rendszeresen felkeresik a vörös repülők, de ezenkívül is még egész sereg más várost is bombáztak. Igen sok asszony és gyerek is a vörös bombák áldozatául esett.

Átpártolnak a kormánycsapatok

Egyre-másra érkeznek a hírek Burgosba, újabb és újabb csapatok átpártolásáról. Tegnap 200 főnyi csendőrcsapat pártolt át Mola tábornokhoz, két kapitány és hat hadnagy vezetése alatt. Még sokkal nagyobb jelentősége van annak, hogy az a hiradóezred, amelyet Madridból a frontra küldtek, mindentől csatlakozott az ellenforradalmárokhoz, Largo Caballeronak, a Cortez szocialista pártvezérnek a fia ebben az ezredben szolgált, mint önkéntes és a szerencsétlen fia talember tulajdon baltársai fogták el.

Franco tábornok híre szerint délen főcéljának azt tekinti, hogy elsősorban Madridot vágja el kelet felől a tengertől. Ha sikerül a fővárost elbőli az irányból is teljesen elzárni a külvilágtól, az ellenforradalmi seregek közös nagy támadása megindul.

Ma érdekes magyarázatot hallottam arról, a fehér seregek honnan kapják a pénzt. Burgosban azt suttozzák, hogy a nagy olajvállalatok finanszírozzák az ellenforradalmat, miután a vörösök választási győzelmük után szinte teljes benzín- és petróleummonopóliumot biztosítottak Szovjetországnak. A hatalmas petróleumkirályok nem nézték ölbetett kézzel, hogy kicsuszik a kezükből a spanyol piac és komoly áldozatokat hajlandók hozni, csak hogy visszaszerezhessék az elvesztett üzletet.

— A legjobb politikai kormányzat. Párizsból jelentik: Bonbaron asszony, aki jelenleg Franciaország legöregebb polgáránemrégen ünnepelte 103-ik születésnapját. Ebből az alkalomból a becsületrenddel tüntették ki a matrónát, akit az újságírók regestől ostromoltak meg intervjúért. Az egyik újságíró megkérdezte Bonbaron asszonyt, hogy melyik politikai kormányzat alatt érezte legjobban magát. A matróna ugyanis hosszú életében nagyon sok kormány bukását és virágzását élte át, éppen ezért érdekes a válasza, amit az újságíróknak adott: „A második császárság alatt éreztem legjobban magam”. Miért éppen a második császárság alatt? — kérdezte csodálkozva az újságíró? „Mert akkor voltam először szerelmes” — hangzott a 103 éves asszony válasza.

Stephen a zsidó

Genf, au mában köztársaság világkongressz első rövid zsidó világszűly, mely a zsidó polsiót lényegelő, amely folyásáról közlünk:

Dr. Stept a zsidó világtüéseit vá a zsidó intézmén védelmén máczmus ekkor a jogainak

Távol attó cionista ko a világ zsidó törek szusz ellen hozzá a z nemzeti ot ténő mego

Az euró a mai n sem for ne

Ebben a t fel a zsidó —A zsi dr. Stephe veini. De országából, és határoz föött. Mé és a ném lehet itt e hetem az a berlini zsidó. vilá alaptalan Hasonlóké böző nem kiségét a Felhivtuk

Anglo Je Israelite dó „Hilsf központi a legátusait radjanak tárgyalás geivel, ho a kongres áll a vilá távolabb hogy zsid melyes á

A kong méreleg anyagil cióit és közök, getett

Mindazok akarat v

Mint n közöltük, keztek it minden r és nemz gettől. A bek közö volt angó gák Vil Paul Bo szövetség

Lord F „Nem

Stephen Wise: „A zsidó világkongresszus állandó, intézményes eszköze lesz a zsidók védelmének”

Nahum Goldmann hatalmas expozéja a zsidóság világhelyzetéről a genfi zsidó világkongresszuson

„Nem adjuk fel a harcot a zsidók teljes egyenjoguságáért és nem adjuk fel a hitet az emberi jog és szabadság eszméjének győzelméért”

— Az Uj Kelet kiküldött munkatársától —

Genf, augusztus 11. Lapunk tegnapi számában közöltük az Uj Kelet kiküldött munkatársának genfi telefonjelentését a zsidó világkongresszus megnyitói üléséről. Már az első rövid jelentésből kibontakozott az első zsidó világkongresszus óriási jelentősége és súlya, mely kétségtelenül fordulópontot jelent a zsidó politika történetében. Ezt az impressziót lényegesen fokozza az a részletes beszámoló, amely az ünnepélyes megnyitói ülés lefolyásáról szól s amelyet az alábbiakban közlünk:

Stephen Wise megnyitói beszéde

Dr. Stephen Wise beszédének első részében a zsidó világkongresszus alapelveit és célkitűzéseit vázolta és kijelentette, hogy

a zsidó világkongresszus, mint állandó intézmény legjobb eszköze lesz a zsidók védelmének az antiszemitizmus és a náciizmus támadásával szemben és ugyanezkor a zsidók polgári és népkisebbségi jogainak védelmére is fogja szolgálni.

Távol attól, hogy konkurrenciát jelentsen a cionista kongresszuskon, vagy, hogy eltérjen a világ zsidóságának figyelmét a palesztinai zsidó törekvésektől, a zsidó világkongresszus ellenkezőleg, nagy mértékben járulhat hozzá a zsidókérdésnek, a palesztinai zsidó nemzeti otthon felépítése szellemében történő megoldásához.

Az európai és amerikai zsidóság mind a mai napig tökéjének egy százalékát sem fordította még a palesztinai zsidó nemzeti otthon felépítésére.

Ebben a tekintetben is kötelességére hívja fel a zsidó világkongresszus a zsidóságot.

— A zsidó világkongresszus — folytatta dr. Stephen Wise — nem fog csodákat művelni. De egybe fogja terelni a zsidókat sok országból, hogy megértően tanácskozzanak és határozzanak jelenlegi és jövőbeni sorsuk fölött. Mélyen sajnálom, hogy a szovjetunió és a német birodalom nagy zsidósága nem lehet itt ezen a gyűlekezeten. Nem helyeselhetem azonban azokat az érveket, amelyeket a berlini „Jüdische Rundschau” hozott fel a zsidó világkongresszus összehívása ellen és alaptalannak jelentem ki ezeket az érveket. Hasonlóképpen vissza kell utasítanom különböző nemzionista zsidó szövetségek ellenzékeségét a kongresszusi eszmével szemben. Felhívtuk az American Jewish Committee-t, az Anglo Jewish Board of Deputies-t, az Alliance Israélite Universelle-t, a németországi zsidó „Hilfsverein”-t, valamint más országok központi zsidó intézményeit is, küldjék el delegátusait a kongresszusra, hogy ne maradjanak kívül a központi zsidó kérdések tárgyalásán. Közeljünk a zsidóság ezen rétegével, hogy mindenkor nyitva áll számukra a kongresszus kapuja. Világosan és nyíltan áll a világ előtt, hogy a kongresszustól legtávolabb áll annak szándéka és lehetősége, hogy zsidó államot az államban, vagy valamely államfőltől képzetet alkosson.

A kongresszus nem akar mást, mint mérlegelni a zsidóság politikailag és anyagiilag is súlyosan megátadott pozícióját és tisztázni, melyek azok az eszközök, amelyeket az elmerüléssel fenyegetett zsidó néprétegnek megmentésére kell megragadnunk.

Mindazoknak, akikben jóhiszeműség és jóakarát van, segítségünkre kell lenniük.

Az üdvözlések
Mint már tegnapi telefonjelentésünkben közöltük, a világkongresszushoz ezrével érkeztek üdvözlő levelek és táviratok a világ minden részéből, vezető államférfiaktól, zsidó és nemzsidó intézményektől és személyiségektől. A kongresszus megnyitói ülésén többek között felolvasták Lord Robert Cecil, volt angol miniszter és a Népszövetségi Ligák Világszövetsége elnökének, továbbá Paul Boncour, Franciaország állandó népszövetségi miniszterének üdvözlő leveleit.

Lord Robert Cecil a következőket írta: „Nem kell mondanom Önöknek, mily

Harmadik országból jött háromszáz delegátus és többszáz vendég jelenlétében nyitotta meg dr. Stephen Wise, a Comité des Delegations Juives elnöke, az első zsidó világkongresszust. A megnyitói ülés ideje alatt a kongresszus épületét rendőrkordon zárta körül, hogy elhárítsák a nemzeti szocialisták és a genfi antiszemita esetleges provokációit. Erre azonban nem került sor és a megnyitói ülés mindvégig felemelő ünnepi hangulatban zajlott le.

Harminctéves szívemen fekszenek a kongresszus tárgyát képező kérdések. Meg vagyok győződve róla, hogy a kongresszust siker fogja koronázni és rendkívül értékteljes eredményeket fog elérni.”

Paul Boncour szenzációs levele a kongresszushoz

De különösen mély hatást gyakorolt az összes résztvevőkre Paul Boncour levele, aki a következőket írta:

„Mint Franciaország képviselője a Népszövetség tanácsában, szerencsém volt felemelni hangomat németországi üldözött hitelességek érdekében. Amikor ezt tettem, hazámnak egyik ősi hagyományához maradtam hű. Nem tudtam elfelejteni, hogy Franciaország volt az első, mely már a forradalom előtt, Turgot miniszter-

sége alatt emancipálta a zsidókat nemzeti keretekben. Nemzetközi keretekben ugyancsak Franciaország volt az első a világon, mely felgöngyöltette ezt a kérdést. Az 1878-as berlini kongresszuson, amikor arról volt szó, hogy életet adjanak az új nemzetiségeknek és új országoknak, mint amilyen Szerbia, Románia és Bulgária, — Franciaország nemzeti életének egy másik tradíciójához híven, a nemzeti felemelkedés előharcosa volt. És ezen alkalommal a nemzeti felemelkedés mellé helyezte a zsidók jogegyenlőségének elismerését. Sohasem szenvedett kárt az a barátság, amely Franciaországot a fenti országokhoz fűzte és fűzi ma is, azon kivánság miatt, amelyért akkor Franciaország felemelte szavát. Még kevésbé hallgathat Franciaország, amikor egy egész fajt tesznek üldözöttségévé, melynek elméleti alapjairól nem akarok itt beszélni, de amelynek következményeit rettenetesnek tartom.”

Levélileg, illetőleg táviratilag üdvözölték a kongresszust: dr. Weizmann Chaim, a Jewish Agency és a Cionista Világszervezet elnöke, M. M. Ussiskin, a Zsidó Nemzeti Alap és a cionista Actions Comité elnöke, Meir Dizengoff tel-avivi főpolgármester az egész városi tanács nevében, Andre Spire francia zsidó író, Lion Feuchtwanger, William Green, az amerikai munkásföderáció nevében, prof. Simon Dubnov, a világhírű zsidó történész, továbbá a nagybritanniai cionista föderáció, az amerikai ortodox rabbik szövetsége, a zsidó frontharcosok világszövetsége stb.

A zsidók helyzete a világon

Az üdvözlések elhangzása után tartotta meg dr. Nahum Goldmann a cionista szervezet és a Comité des Delegations Juives genfi főmegbízottja nagyszabású referátumát „A zsidók helyzete a világon” cím alatt. Többek között a következőket mondotta:

— A diaszpóra helyzetét az általános fejlődés nagy tendenciái határozzák meg és a zsidóság inkább maga a tárgy, mint alanya sorsának.

A zsidóság helyzetét ezért ma két tényező határozza meg: az idő általános jellege és a zsidókérdés különleges karaktere.

A kisebbségi sors
— A világháború után azt hitték, hogy sikerülni fog egy nagy ugrással biztosított jogrendet teremteni a népekkel való együttélésben. Az utóbbi évek azt bizonyítják, hogy ez a hit illúzió volt. Egy történelmi folyamat drámai fázisában állunk és mi vagyunk annak első áldozatai. Mindenütt gyenge kisebbség vagyunk és ezért irányulnak elsősorban ellenünk a kor erőszakos törekvései. Ahol lábbal tiporják a jogot, elsősorban velünk szemben nyilvánul meg a jognélküliség uralma.

Helyzetünk ma rosszabb, mint századokkal ezelőtt. A háború után akult jogrend ma gával hozta a zsidók egyenjogusítását azokban az országokban, ahol azelőtt az nem volt érvényben és a különböző békeszerződésekben kisebbségi jogokat biztosított számukra a Népszövetség által. Ezek a garanciák ma már alig jelentenek valamit, mert a Népszövetség nem képes végrehajtani a kisebbségek védelmét. A kisebbségek ma alig folytathatnak valóságos harcot jogaikért. A kisebbségi kongresszus összeomlása, — ami elkerülhetetlenül bekövetkezett, mivelhét Németország faj- és zsidópolitikájával kihuzta a talajt a német kisebbségek harca alól, — éles szimpptomája az új helyzetnek.

— De azok a garanciák is nagyon keveset jelentenek ma, amelyeket az egyes alkotmányok nyújtanak a zsidók jogaira nézve. A Harmadik Birodalom kivételével egyetlen

európai állam sem jelentette ki hivatalosan semmilyen zsidók egyenjoguságát, de gyakorlatilag állandóan lábbal tiporják azt. A „választójogi reformokkal” sok országban fosztották meg a zsidókat annak lehetőségétől, hogy jogszertű parlamenti képviselők legyenek. Közép- és Kelet Európában gazdasági törvényekkel és közigazgatási intézkedésekkel egyik zsidó osztályt a másik után fosztják meg lététől és munkalehetőségétől. Sok ország kormányza türi, sőt támogatja az antiszemita igazgatásokat és bojkott-terroret. A gazdasági nacionalizmus révén az állam mindenütt a gazdasági élet döntő tényezője lesz és gazdasági hatalmi helyzetét a zsidó kisebbség kizárására használja fel.

Ilyen körülmények között olyan sulyal lép fel ma Európában a zsidókérdés, aminek hasonló századok óta nem volt példa.

A zsidókérdésnél ma már nem csupán a kisebbségi jogok és a polgári egyenjoguság megvédéséről van szó, hanem a legjelentősebb fizikai lét kérdéséről. Naponként történnek kilengések, támadások, pogromok a zsidók ellen. Európa szívében zsidók milliói élnek, mint elátkozott és üldözött páriák. Gazdaságilag kiszájtják, politikailag terrorizálják és ténylegesen, mint idegeneket kezelik őket.

És ami a legszomorúbb: a világ közvéleménye, mely az egyetlen fellebbezési fórum, egyre közömbösebb.

Jövendő katasztrófák gondjának súlyos terhe nehezedik a világra és gyakran szegény fogja el a zsidókat, hogy fellebbezzenek a világ közvéleményéhez, amikor látják, mily gyenge a reakció az ilyen fellebbezésekre.

A németországi zsidókért
— S most néhány szó a németországi zsidókérdésről: A zsidók tovább kell, hogy folytassák a harcot a német nemzeti szocializmus zsidópolitikája ellen mindaddig, amíg ez a politika fennáll. Nem csupán a német-zsidók jogairól van szó, mert hiszen a nemzeti szocializmus az össz-zsidóság diffamálását hirdette meg és

bárhöl igaznak a világon a zsidók ellen, ott van a német propaganda. Egyes német zsidóknak azon tévhite, hogy új zsidó gettó teremtése megoldás lehet Németországban, teljes abszurdum. Az eman-

A technika csodája! A technika csodája!

Kérje mindenütt az utolsó slágert

ENERGIE

A pengén a piros szalaggal. Belső boríték aranyban, „Energie” cégnyomattal. A külső boríték illusztrált.

cipáció után egy évszázaddal a zsidók vagy egyenjogusításban élnek, elmerülnek, mint páriák. A gettóból való visszatérés utja nincs többé. Ezért

nem lehetséges semmilyen kompromisszum a nemzeti szocialista politikával, sokkal inkább folytatni kell a harcot mindaddig, amíg a német zsidóság újra teljes birtokában lesz egyenjoguságának. A zsidóság nem hagyhatja el pozícióját az egyes országokban, mert történelmileg nőtt bele ezekben a pozícióba és joga van azokat megtartani.

Palesztina felépítése nem jelenti az egyenjoguság feladását, mert egy erős galuti zsidóság háttérjé nélkül a zsidó Palesztina sem teljesítheti azt a szerepet, amelyért teremtetett.

A szovjet politikája és a zsidók
— Az oroszországi zsidókérdés az ottani rezsim általános törekvéseinek egyik konzekvenciája. Egyetlen kormányja a világnak sem mentes annyira az antiszemitizmustól, mint az orosz. (Sohol sem hajtják végre következetesebben a zsidók egyenjogusítását, mint ott és a kormány sokat tett azért is, hogy a zsidó tömegeket produktíválja. Annál sajnálatosabb, hogy — kommunizták és nemzeti zsidók közötti régi, történelmi viták következtében — letartóztatják a cionistákat Oroszországban, bilincsekbe verik a héber nyelvet és az orosz zsidóknak, akik nem tudnak bevándorolni ezekbe az állapotokba, még a kivándorlás lehetőségét sem adják meg. A szovjet-kormányának ez a magatartása teljesen értelmetlen, mert általános politikájának törekvéseiből nem következnek feltétlenül a cionizmus és a héber kultúra üldözése. Hasonlóképpen tarthatatlan az az állapot is, hogy a kommunista mozgalom a világon ellenünk foglal állást a zsidó nép palesztinai harcában. Ezzel olyan harcra kényszerít bennünket, amely magában véve szükségtelen volna. A világ zsidósága nem foglal állást a kommunizmus kérdésében, mint ahogy nem foglal állást bármilyen más rezsimmel szemben sem mindaddig, amíg az nem vonja kétségbe a zsidó jogokat. Miért kell a kommunizmusnak, mint olyannak beavatkoznia belső zsidó ügyekre? Remélni szeretnők, hogy az orosz szovjetkormány revízió alá fogja venni eddigi politikáját a zsidókérdésben.

— A zsidók egyenjogusítása a nyugateurópai és amerikai országokban, mindenütt, ahol a demokrácia még tartja magát, de a fasiszta Olszországban is érintetlen maradt mindaddig. De távoli országokban, mint Afganisztán, Jémen, Charbin, napirenden vannak a zsidóüldözések.

— Mindezek ellenére nem szabad kétségbeesnie a zsidóságnak. A zsidóság ezen általános súlyos helyzetének idején megvalósult a zsidó Palesztina csodája és létrejött egy olyan zsidóság ott, mely elég erős ahhoz, hogy négy hónapos brutális terrorral szemben is helyt álljon. De az általános világhelyzet sem szabad, hogy kétségbeejtse a zsidóságot. A történelem türelme és hosszú várakozása tanított bennünket. Olykor sokáig tart, míg a jog eszméje győzedelmeskedik, de ez, ha késve is, bekövetkezik. Az események alakulása ma gyorsan pereg előttünk. Azok az értékek, amelyek egyedül biztosíthatják a mi népünket: a népi jogok, Népszövetség, kisebbségi jogok, az emberek és népek jogegyenlősége, az egyéni szabadság és a türelme — örök értékek. A világ szabadságerőinek himniök kell abban, hogy övék a jövő és hogyha akarják, még ma is győzedelmeskedni tudnak és sarokba szoríthatják a szembenálló törekvéseket.

— A zsidó nép ezt az időt is túl fogja élni. Meg kell szervezzük erőnket, újra proklamálnunk kell jogainkat és magunk is közre kell, hogy működünk abban a nagy történelmi alakulásban, amely napjainkban megy végbe.

— Mi együtt szenvedünk a jog eszméjével, mely maga is szenved. A jog eszméjével fogunk győzni, mely holnap győzni fog.

A kongresszus hosszantartó tapssal fogadta dr. Nahum Goldmann pompás expozéját.

Hazafelé a táborból

A Cluj melletti Somesul Rece-n táboroznak a Habone, a Barisszia ifjúsági testvér-szervezetének tagjai. A Habone-tábor meglátogatása alkalmából íródott az alábbi cikk.

A mai nehéz és történelmileg is kétségtelemül jelentős korszakában a fejlődésnek (és visszafejlődésnek) minden nép nagy gondot fordít ifjúságának nevelésére. Minden nép, de különösen minden politikai mozgalmi tudja, hogy sikere legnagyobb mértékben attól függ, hogy célkitűzéseit milyen mértékben teszi magáévá az ifjúság. Nem kétséges, hogy az ifjúság maga is választja azt az irányt, amelyet követni akar, részint külső gazdasági adottságok hatása alatt, de gazdasági hatóerők mellett belső érzelmi momentumok is szerepet játszanak ebben.

Ezek a momentumok azonban csak azoknál az ifjaknál képezik a helyes megítélés alapját, akik kellő objektivitással és tisztá meggyőződésük után választanak irányt maguknak. A gondolkodó, tisztánlátó emberek nem feületes (legtöbbször) hazug jelszavak után járnak. De mily kevés az ilyenek száma. A nagy tömeg nem gondolkodik, nem tárgyilagoss és nem tisztánlátó. A tömeg arra megy, amerre viszik és célirányos nevelés hatása alatt óriási teljesítményekre képes. A nevelés nemes cselekedetekre teszi a képessé az embereket, de ugyanilyen mértékben gáztettekre is. S kik fogékonyabbak a nevelésre, mint az ifjúság?...

Sohasem az öregek megfontoltsága vitte és viszi előre a mozgalmakat, hanem az ifjúság lelkesedése. Ezért oly fontos a népek életében az ifjúság nevelése. Fontos, érthető, sőt kívánatos is, hogy ez a nevelés a nép fejlődésének irányában haladjon, különösen, ha ez a fejlődési irány egyetlen más népek sincsen kárára. Egy élni akaró népnek joga van megkeresni azt a formát, amely legjobban megfelel fejlődésének és életlehetőségeinek. De ez a forma emberi legyen.

A zsidó ifjúságnak az a része, mely tisztán látó és tárgyilagoss, ezt a nemes utat választotta, akkor, amikor a cionizmus zászlaja alá sereglett. Mondhatjuk, nem külső, vagy felülről jött nevelés, hanem önmaga felismerésének, a maga életkörülményeinek és perspektívájának világos meglátásának és megérzésének konzekvenciájaként lépett rá erre az útra. Szinte csodák történtek. Zsidótlant nevelt, elasszimilálódott szülők gyermekei, a zsidósághoz való atavisztikus visszatérésben a zsidó ifjúság legjobbjai lesznek, minden előnevelés nélkül, önmaguk rálatálásában.

Szinte érthetetlen, hogy a zsidó társadalom, mennyi közömbösséggel halad el saját ifjúsága nevelésének kérdése mellett. Nem látja, mi történik más népek ifjúságával? Holott nem lehet ez közömbös a zsidóságra nézve. A zsidó ifjúság joggal elvárhatná a felnőttektől, hogy egy kicsit megerőltessék magukat és melléje álljanak és ne hagyják magára, hogy mindent önmagából merítsen keserves küzdelméhez. Vajjon a mi iskoláink vezetői felelősek-e arra, ami körülöttük történik, megedzik-e a gyermekeiket a mai idők szellemének? Vagy maradtak a régi időkbeli való mentalitásnál, amikor még a farkasok is szeliden obégattak az erdőben. Más világot élünk ma. A szelid bárányok is farkasok lettek. Lehetséges-e, hogy csak éppen mi ne lássuk a védekezés helyes módját? Döcögős, sáros uton jutott mindez eszembe. Egy nem egészen kifogástalan, teherautón, estefelé a hidegszamosi uton, cuppogó sárban, defekt közben.

Negyven ifju az autón. Hazafelé a táborból. Csomagok hegyén-hátán. Ők lelkesek, énekelnek, a ponyvával leborított, fulladásig fülledt autóban. Esik az eső és könnyű a meghülés. Ők nem is tudják, mily igazságtalan és szomorú ez. Én érzem. És nagyon bánkodom emiatt.

Nagyon hálás vagyok nekik mindazért, amire megtanítottak engem háromszori ottlétem alatt. Három hét alatt háromszor voltam náluk a táborban. Mindegy, hogy melyik szervezet táboroz az. Cionista ifjúsági tábor, melynek tagjai a maguk erejéből minden külső segítség nélkül teremtik meg lehetőségét annak, hogy három héten százötven gyerek, Ardeal minden részéből együtt lehessen a természet szabad ólén, a közös eszme világában, a cserkészlet nemes elgondolásában.

Hálás vagyok ezeknek a gyerekeknek, mert láttam nagyszerű kedélyt, játékukat, komolyságukat és a példás rendet és fegyelmet, amelyet maguknak teremtettek. Az egyszerűsége való törekvés egyszerű jelszava életüknek vezérfonala: „Szeresd a természetet és légy mindig éber.”

Csodáltam ezt a kedves, egészséges és bátor ifjúságot. Nem fáj nekik a nagyok nemtörődősége és nem hiányzik nekik az elle-

merés. Egyenesen és céltudatosan haladnak utjukon, megmemesedve Palesztina felé, egyetlen gondolatban: népért és az emberiségért.

Ebben a szellemben zajlik az élet a táborban. Rendezett program, fegyelmzett egyszerű élet, ahol a vezetők mindegyike előljárnak. Munka és játék, tanulás és szórakozás, minden programszerűen. Ez a programszerű élet pedig játékosan fegyelmezi meg a legfektelenebb gyereket is és ezért a tábor nevelési hatása felbecsülhetetlen. Öröm közöttük lenni. Tisztultabb felfogás és felemelő érzés az, ami az embert közöttük eltölti. Milyen kár, hogy ilyen közel (Clujtól harminc

kilométere) olyan kevés felnőtt látogatója van e tábornak. És mily kár, hogy a zsidó társadalom semmilyen segítséget nem nyújt ifjúságának.

A zsidó társadalom talán nem is ismeri ifjúságát és ezért közömbös. Pedig tanulni lehet ettől az ifjúságtól. Tanulni és vigaszt meríteni nehéz sorsunkban. Meglehet tanulni életük jelszavát: „Légy mindig éber”, hogy mindig tudjad, mi történik körülötted és készülsz fel arra. Hálás vagyok ennek az ifjúságnak, mert ha néha, a magam útján csüggedés fog el és rájuk gondolok, új erőt merítek. Ti menjete a magatok által választott uton, ne fájjon nektek a nagyok közömbösége és ne várjatek az ő elismerésükre. Neveljetek magatokat addig is, amíg a nagyok felébrednek és mellétek állanak. És ne felejtsetek el a jelszót: mindig éber és mindent a népért!

Weinberger Nándorné

KÖZGAZDASÁG

Az adóhivatalok fogják behajtani azokat a vájtókat, amelyeket az állam a magánvállalatoktól átvett 1929-ben

Ismeretes, hogy 1929-ben, amikor a stabilizációs törvény életbe lépett, ennek a törvénynek az alapján az állam átvette a magánvállalatok százmilliókra rugó, ugynevezett immobilis váltóstockját. Ardeal és Banat területén is hatalmas összegre rugott az így átvett váltóstock összege s természetesen ezáltal azok a váltóadóssok, akik a szóbanforgó vállalatok adóssai voltak, az állam adósaivá váltak.

Ezzel kapcsolatban a pénzügyminisztérium most a következő körrendeletet intézte a pénzügyigazgatóságokhoz:

A Banca Nationala, mint a román állam mandatáriusa, a szokásos törvényes intézkedések alapján kisérlete meg likvidálni és behajtani azt a váltóstockanyagot, amelyet az 1929-iki stabilizációs törvény értelmében az állam átvett.

Mint hogy ez a likvidációs eljárás minden esetben vezetett a kívánt eredményre, a behajtás hatályosabbá tétele érdekében az

1936 április elsején megjelent törvény, amely a pénzügyminisztérium és a Banca Nationala között létrejött egyezsége vonatkozik, negyedik szakaszában úgy intézkedik, hogy az állam által átvett és a Banca Nationala birtokába került váltóstockokból származó követelések az állami jövedelmek beszedéséről és behajtásáról szóló törvény rendelkezései szerint hajtassanak be.

Ezen rendelkezésnek megfelelően a Banca Nationala meg fogja küldeni minden pénzügyigazgatóságnak azoknak a váltóköveteléseknek a kimutatását, amelyek az illető pénzügyigazgatóság területén lakó adóssokra vonatkoznak és a pénzügyigazgatóságok utasítani fogják a behajtási közegeket a végrehajtási eljárás megindítására. Az így beiktassált összegek direkt a jegybankhoz fizetendők be annak a négysszázmillió lejes számlának a javára, amelyet a Banca Nationala nyitott az államnak az utépitési költségek számára.

Rövid üzleti hírek

Intreprinderile Forestiere Romane faipari vállalat, amely nemrégiben helyezte át központját Clujról Bucurestibe, még az év elején engedélyt kapott Orsova és Turnu-Severin környékén egy 100.000 hektáros kincstári erdősség kitermelésére. Az erre vonatkozó koncesszió értelmében augusztus elsejéig kellett volna a vállalatnak 30 millió lej alapítókéval új részvénytársaságot alapítani a koncesszió kihasználására. A vállalat azonban ennek a feltételnek nem tudott eleget tenni

és emiatt a kormányhoz kért adott be a határidő meghosszabbítása érdekében. A kormány a kért kedvezően intézte el és a részvénytársaság megalapításának határidejét október 30-ig kitolta. — Malaxa-Művek Bucuresti acélszövek előállítására új gyárat alapít és ebbe a vállalkozásba kerék félmilliórd lejt investál. Mint hogy ezt a cikket eddig belföldön nem gyártották, a Malaxa-üzem iparvállalatát ama új rendelet törvény védelme alá helyezte, amely törvény nemrégiben jelent meg és amely három évre minden konkurenciát kizár. Ezt a védelmet a gyár minisztertanácsi jegyzőkönyvvel már

HAR ZION HAR CARMEL

egyedüli hajójárat, mely palesztinai lobogó alatt közlekedik Románia és Palesztina között. Rendszeres utas- és áruszállítás.

A legközelebbi hajóindulások Constantából Haifába:

Har Carmel	augusztus 13	Har Zion	szepetember 3
Har Zion	augusztus 20	Har Carmel	szepetember 10
Har Carmel	augusztus 27		

Jegyek kaphatók az

Uj Kelet utazási osztályánál

„Kedem” utazási iroda

ardeali és banati vezérképvisleténél

Teherszállítást ügyekben a

Lazar Bercovici Constanta

vezérigazgató, szolgó felvilágosítás. Casa Postala 65. Tel. 174. Táviratcím: Bercovici

MEGNYILT!
BERKOVITSNÉ
(Oradeáról)
orth. kóser étterme
BUCURESTI,
Str. Lipceani 7. Vis-a-vis Vama Postei

el is érte. A Malaxa-Művek 16 hónapon belül köteles az új gyárat üzembe helyezni, ellenkező esetben az összes kedvezményeket elveszti. — Görögországban igen jelentékeny befagyott követelésekkel rendelkezik Románia. Egy görög exportőrökkel álló csoport ajánlatot tett a bucaresti kormányának, hogy a befagyott követelések ellenében hajlandó Romániának különböző cikkeket, főleg gyarmatárut exportálni. Az ajánlatot a kormány elvben tárgyalási alapul elfogadta. — Ismeretes, hogy az iparvállalatokat kötelezték arra, hogy alkalmazottaik számára gázmaszkokat vásároljanak. A gázmaszkellátást intézőbizottság felhívást intézett az iparvállalatokhoz, hogy a szükséges gázmaszkmenyiség árát előre fizessék be, anélkül, hogy megemlítették volna, hogy a gázálarok tényleges leszállítása mikor kezdődik meg. A gyáriparosok most kollektív akciót indítottak, hogy a gázmaszkok árát csak a szállításkor legyenek kötelesek kifizetni, mert ők is csak akkor tudják azt az alkalmazottaiktól behajtani. — Putna üveggyár éveken ezelőtt megkezdte izzólampaburák gyártását, akkor azonban ez a kísérlet nem járt sikerrel. A Putna most újabb gyártási programjába vette a villanygömburák előállítását, mivel az országban működő három izzólampagyár szükséglete meglehetősen jelentékeny.

Egy női polon miatt eltiltották az árusítástól a bulgár kertészeket

Bulgár kertészek küldöttirége tiltakozott a cluji városházán a belügyminiszteri rendelet ellen

Cluj, aug. 11. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap délelőtt bolgár kertészek 13 emberből álló küldöttisége jelent meg a cluji városházán, ahol Anca alpolgármester előtt sirták el panaszaikat: belügyminiszteri rendelet érkezett Clujra, amely 11 napja tiltja a bolgár kertészeket attól, hogy terményeiket értékesíthessék. A delegáció élén jönlőköztöltő olajbarna arcu fiatalember állott, aki tolmácsolt a kertészeket panaszát. Mint később kiderült nem kertész, hanem ideszakadt bolgárszármazásu egyetemi hallgató. A fiatalember elmondotta dr Anca alpolgármesternek, hogy honfitársai még az imperiumvátozás előtt jöttek Clujra és azóta zavartalanul édeséget nehezen megművelt terményes kertjükből. Tizenegy napja azonban, amióta a belügyminiszteri rendelet megérkezett, naponta 2-3 ezer lej kára van egy-egy embernek, mert nem értékesíthetik a zöldségeket, amelyek megrohadnak és a Somesbe kell dobniok.

Anca dr alpolgármester megígérte, hogy ami az interimár bizottságtól telik, mindent megtesznek az érdekükben.

Politikai oka van ennek a tilalomnak — válaszolja kérdésre az egyik kertész. Azt már nem tudja, hogy mi a pontos ok, csak annyiról értesült, hogy politika van a tilalom mögött. Néhány évtizede van már Romániában, egyedül a zöldség természetével foglalkozik, békésen él itt és nem hallott arról a pofonról, amely néhány napja egyik bulgáriai vendégloben csattant el egy nő arcán, mert románul beszélt. Pamfil Seicaranak a Curentul főszerkesztőjének cikkét sem olvasta az incidensről, amelyben felszólítja az illetékes köröket, hogy a legszigorubb eszközökkel torolják meg a Bulgáriában elcsatant pofont. Igaz, barbár kézre vall az a polon, amely a román nyelv használatát akarta megtorolni, ráadásul egy női arcon. Ezek a szerencsétlen bolgár kertészek azonban se hogy sem tudják megérteni, hogy mi közük van nekik a politikához. Ők itt élnek Romániában, rendes adóitató polgárok és egyebet nem akarnak, mint a munkájuk után valahogyan megélni.

Románia új autótérképe. 34 különböző nézett térkép és az ország 16 nagy városának külön térképe egy tartós vászonra. A teljes gyűjtemény 250 lej Lapeganál Cluj-Posta utánvétel.

köz
tá
jelente
Madg

Bucures
ban rajtur
gosan láth
niszterelne
dositás. A
tudositást,
teljes biz
élén. Brat
nak minis
biztonságg
lád pozic
nyilatkoza
totta be,
vételes let
rint meg
szakát, eb
valószínűl
mandátum
talomról.
éves liber

Előre n
keresztel
jere azont
párton bel
a kormány
tásával, cs
monstráta
tendéjében
tareascu m
párt: a ne
hézségekk
szik átfő
kampányra
alakul az
liberális k
vábbrá is
ezt az irán
belpolitikai
Az esem
számlol be

Sinaia,
Orakor az
Foisor-kast
pénzügymin
meg az ur
a hadfelsz
alatt megé
nescu távo
rály. A m
roly király
vet kijelen
szerű dolg

— Nem
tareascu —
közben sol
Jelentést t
tért bizony
tekre a há
ban. Ami
helyzet tel
rescu. Az
tatja tevék
is már ism
datni fogó
ramunkat.

A Dimi
gatás sorá
dónak a k
diiparral k
formájában
az összes
felszerelés
kellően fel
építését is
hessen a s

Az újsá
mikor fog
volt-e Zele
minisztere
nem volt
A Dimi
Zelezky c
zeti ünne
szestül.

Tatarescu
mány jövő
mulva tar
fogják kid
vágra men
mint a ha
szatartják

„Hat hónappal azelőtt közölni fogom, hogy mikor távoznunk a hatalomról” —

jelentette ki Tatarescu Sinalában, királyi audienciája után Madgearu Clujon két és félórát tárgyalt Maniuval

Bucuresti, augusztus 11. Tegnap számunkban rajtunk kívül álló okok miatt csak hézagosan láthatott napvilágot a Tatarescu miniszterelnök sinai audienciájáról szóló tudósítás. A mai lapjelentések kiegészítik ezt a tudósítást, amelyből kiderül, hogy Tatarescu teljes biztonságban érzi magát kormányánál. Bratianu Ionel óta nem volt Romániának miniszterelnöke, aki oly fölényes magabiztonsággal beszélt volna kormányának szilárd pozíciójáról, mint Tatarescu, aki mai nyilatkozatával ismételtén csak azt bizonyította be, hogy a királyi kegyek egészen kivételes letéményese. Tatarescu a jelek szerint meg fogja nyitni a parlament őszi ülését, ebben az esetben viszont nem látszik valószínűnek, hogy a liberális kormány mandátumának lejártá előtt eltávozna a hatalomról. Ez viszont még több, mint egy éves liberális kormányzást jelentene.

Tatarescu biztos pozíciója

Előre nem látott események természetesen keresztelhetik Tatarescu optimizmusát, egyelőre azonban az a helyzet, hogy a liberális párton belül nem fenyegeti közvetlen veszély a kormányt. Dinu Bratianu polianai látogatásával, csökkjával és beszédével egyaránt demonstrálta, hogy a törvényhozás utolsó esztendőjében nem akarja kontrakarrizálni Tatarescu munkáját. A legkomolyabb ellenzéki párt: a nemzeti parasztpárt olyan belső nehézségekkel küzd, amelyek képtelenné teszik átfogó és széleskörű kormánybuktató kampányra. A jobboldal számára kedvezően alakul az ország politikai atmoszférája s a liberális kormányzás meghosszabbítása továbbra is biztosítja a politikai fejlődésnek ezt az irányát. Ez pillanatnyilag a román belpolitikai élet keresztmetszete.

Az eseményekről az alábbi tudósításunk számol be:

Sinaia, augusztus 11. Tegnap délután 3.30 órakor az uralkodó kihallgatáson fogadta a Foisor-kastélyban Victor Antonescut. A pénzügyminiszter annak lehetőségét vitatta meg az uralkodóval, nem-e lehetne felemelni a hadfelszerelési költségvetést. Az audiencia alatt megérkezett Tatarescu is, akit Antonescu távozása után azonnal fogadott a király. A miniszterelnök 7 óráig maradt Károly királynál, majd a kihallgatásról kijövet kijelentette az újságíróknak, hogy egyszerű dolgó audiencián volt.

— Nem láttam öfelségét — mondotta Tatarescu — három hete és természetesen időközben sok megoldandó ügy torlódt fel. Jelentést tettem az uralkodónak, amely kiért bizonyos pénzügyi és technikai részletekre a hadfelszerelési kérdéssel kapcsolatban. Ami a politikai problémákat illeti, a helyzet teljesen normális, — mondotta Tatarescu. Az általam vezetett kormány folytatja tevékeny munkáját és amint többiben is már ismételt, — hat hónappal előbb tudatni fogom önökkel, mikor fejezzük be programunkat.

Zeletzky kegyelmet kap

A Dimineata rámutat arra, hogy a kihallgatás során Tatarescu bemutatta az uralkodónak a külföldi gyárakkal és a belföldi hadiparral kötött szerződéseket azok végleges formájában. Általában megállapítható, hogy az összes hozott intézkedések a hadsereg felszerelésének biztosításával párhuzamosan kellően felszerelt román nemzeti hadipar kiépítését is célozzák, hogy az majd eleget tessen a szükségleteknek.

Az újságírók megkérdezték Tatarescut, mikor fognak kegyelmet gyakorolni és szó volt-e Zeletzky kegyelmeben részesítéséről. A miniszterelnök kijelentette, hogy külön erről nem volt szó a minisztertanácsban.

A Dimineata ennek dacára azt hiszi, hogy Zeletzky október 16-án, amikor több nemzeti ünnepségre kerül sor, kegyelmeben részesül.

Tatarescu még kijelentette, hogy a kormány jövőbeni programját a néhány nap múlva tartandó minisztertanács egyikén fogják kidolgozni. Ő maga nem fog szabadútra menni, mivel egy a miniszterelnökség, mint a hadfelszerelés fontos problémái vizsgatartják Bucurestiben.

Bucuresti, aug. 11. Dr. Anghelescu közoktatásiügyi miniszter felkereste Tatarescut és Victor Antonescut és felkérte őket, bocsásd rendelkezésére a közoktatásiügyi minisztérium számára a költségvetés megszavazásánál beígért 100 milliót tételt, ami iskola építések és más elengedhetetlenül szükséges kiadások fedezését szolgálja. Anghelescu ígéretet kapott, hogy megkapja az összeget.

Bucuresti, aug. 11. Október 16-án ünnepli az uralkodó születésnapját. Ekkor van az alba-iuliai koronázás évfordulója is. Ugyancsak ekkor fogják megünnepelni Románia háborubalépésének 20-ik évfordulóját, ami ugyan augusztus 16-ára esik, de az, hogy az ünnepségnek nagyobb keretet biztosítsanak, csak október 16-án tartják meg. E napon fogják leleplezni az új bucaresti diadalívet is. Lehet, hogy széleskörű amnesztiát is fognak gyakorolni ez alkalommal.

Cluj, aug. 11. Ma Clujra érkezett Virgil Madgearu volt pénzügyminiszter. Az állomáson Maniu Gyula várta, akivel együtt Boila Romulus lakására mentek, ahol Octavian Prie, Ionel Pop és Nemes S., a nemzeti parasztpárt ismert vezetőemberei vartak már rájuk. Két óráig tartó értekezlet következett, amelyen a bel- és külpolitikai helyzetről volt szó. Fél 1 órakor Madgearu a gyorsan folytatja útját Bucuresti felé.

Ma határoznak a palesztinai arabok a sztrájk további sorsa felől

Jeruzsálem, augusztus 11. A Havas jelentése szerint tegnap újabb kivégzések történtek Palesztinában. Az arabok megsebesítettek két angol katonát. Az egyik behalt sérüléseibe. Egy gépkocsi elé robbanópatrionokat helyeztek az arabok. A gépkocsi felborult és a benneülő főhadnagy meghalt. Három másik tiszt könnyebb sérüléseket szenvedett.

rüléseket szenvedett.

Ma ül össze Jeruzsálemben a legfőbb arab bizottság, hogy végleges döntés céljából megvizsgálja a helyzetet. Ezen az ülésen határoznak az arab vezetők afölött, hogy elrendelik-e a sztrájk és a terror befejezését, vagy sem.

Gömbös magyar miniszterelnök újra elfoglalta hivatalát

Első nyilatkozatában a spanyol lorradalomról beszélt a magyar miniszterelnök

Budapest, augusztus 11. (Rador.) A Magyar Távirati Iroda jelenti: Gömbös miniszterelnök kéthavi betegszabadság után ismét átvette hivatalát és kijelentette az újságíróknak, hogy a magyar kormány folytatni fogja eddigi politikáját, amely Magyarország érdekeit és reális helyzetét tartja szem előtt. A folyó események igazolták ezt a politikát. Ami most

történik, — folytatja Gömbös — különösen Spanyolországban, bizonyítja, hogy az emberiség különböző felfogásai közti harc még nem ért véget. Ezekre az eseményekre komolyan fel kell figyelni. A tanulság, hogy az államoknak sokkal éberebbeknek a mérsékelt elemeknek pedig szolidarisabbnak kell lenniök, mint valaha.

Rendet teremtett Görögországban Metaxas diktaturája

36 kommunista letartóztatás. Metaxas patétikus szövege a görög ifjúsághoz

Athén, augusztus 11. (Rador.) Metaxas miniszterelnök tegnap este a rádióba beszélt. Többek között kijelentette, hogy vállalja a teljes felelősséget akciójáért. Senkit sem fognak korlátozni szabadságában, csak azokat, akik büntetlenségüket kihasználták, fogják azt elveszteni mindenkorra. El kell hagynunk az individualizmust a közjóért.

— Hozzad intézem szavaim elsősorban, görög fiatalok — mondotta Metaxas — mert te csak egy reálitásba fogod magad újra megtalálni a görög hazában. Te nem élbetsz tradícióid, eszményeid nélkül. Min-

den idegen teória hazudik, tehát dobd el magadtól azokat. A rossz olvasmányok erkölcselenségre és gyávaságra tanítanak. Görög nép férfiai és asszonyai, előre mindnyájan, fegyelmelem munkánkat kedvező befejezéshez juttathatjuk. Minden reakciót el fognak fojtani és biztosak vagyunk benne, hogy a ti határtalan támogatástokban részünk lesz.

A lapok méltatják azokat az intézkedéseket, amelyekkel a nemzeti kormány felépített a kommunista propagandával szemben. Kiemelik egyuttal azt is, hogy az ország összes munkásszervezetei biztosított-

Személyes varázsa és egészsége szorosan összefügnék ha az utobbira vigyáz, az elsőt is megóvjá

Néhány nap óta a fáradtság és nehézség érzése vesz erőt Önön. Ugyanakkor megállapítja, hogy rosszul alszik, fájdalmak nyilalnak át testén. A diagnózis a következő: meglassult anyagcsere következtében beállott auto-intoxikáció (a szervezet önmérgezése). Szerveink belső egyensúlyát csak úgy állíthatja vissza, ha megtisztítja szervezetét a felhalmozódott mérgektől, bacillusoktól, felesleges zsiradéktól és salakoktól. Belső szerveinek tehermentesítése parancsoló szükségesség, ennek tökéletes végrehajtásához nem használhat egy akármilyen gyógyszert. **A legmagasabb értékű és hatású készítmény — amelyet híres egyetemi tanárok rendelnek és önmaguk is használnak — az Urodonal: használatát legmelegebben ajánljuk mi is.**

V. H. asszony Villecrenes-ből (S. & O.) írta.

Mindkét karomat megtámadta a reumatizmus, annyira szenvedtem, hogy aludni sem tudtam, ujjaimat annyira megmerevítette a betegség, hogy semmit sem tudtam kezembem tartani, a tárgyakat kiejtettem kezemből, anélkül, hogy észrevettem volna. Szerencsétlenségemre 5 hónap alatt 14 kilót híztam és olyan erős hájréteget kaptam, hogy lehajolni sem tudtam. Elhatároztam, hogy állapotomváltoztatok, Urodonal és Linycol Chatelain készítményekkel kezeltem magam és legnagyobb határozottsággal állítom, hogy ezen csodálatos készítmények legyőzik a reumatizmust. Az Urodonal jótékony hatása következtében megszabadultam hájrétegemtől és ismét visszanyertem rendszeres testsúlyomat. Teljes bizalommal felhatalmazom Önt arra, hogy eredeti levelemer bárkinek bemutassa, mert az Urodonal hatása a reumatizmásra olyan nagyszerű, hogy felülmúlja a reumatikusok legvérmesebb reményeit is.

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY
MEGBÍZHATÓ MÁRKA

KAPHATÓ GYÓGYSZERTÁRBAN
ÉS DROGÉRIÁKBAN

ták a kormányt támogatásukról.

A hatóságok egyébként az ostromállapot kihirdetése óta 36 kommunistát tartóztattak le.

A hangulat országszerte enyhült, ennek jele, hogy a tözsdén általános emelkedő irányzat tapasztalható.

— A dugulást reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz 2—3 órában belül megszünteti, a gyomor működését előmozdítja, az anyagcserét élénkíti, a vért felfrissíti, s kellemes közérzetet és fokozott munkakedvet teremt. Az orvosok ajánlják.

Kodolányi János: A vas fiai. Kodolányi János, az új magyar irónemzedék egyik legkiválóbb és legnépszerűbb tagja, hatalmas történelmi regénnyel ajándékozta meg a magyar irodalmat. A vas fiai, mely a tátrajárás drámaian mozzalmas korának megelevenítése, egészen új utakon jár. Nem királyok története, nem történelmi rekvizitumok gyűjteménye, hanem magának a középkori magyar népek életrajza. Stílusában is remekmű Kodolányi János új regénye: finoman archaizáló nyelve a legizesebb, legtehebb magyar nyelv. A hatalmas kétkötetes regény, amely az Athenaeum kiadásában jelent meg, nagy nyeresége a magyar történelmi regényírásnak. 800 lap, nagy alakban, remek kiállításban 264 lej minden könyvkereskedésben vagy Lepagenál Cluj. Kérje az Athenaeum-szenzációk teljes jegyzékét.

André Maurois: „A halgatag Bramble ezredes”. Az első regény a skótokról. Maurois legsikerültebb könyve. Ara füve 60 lej. Epoque-kiadás. Kapható minden könyvkereskedésben.

A timisoarai

nyilvánosjogi fiúkezelemmel és felőkereskedelmi iskolával kapcsolatos

kóser

internátusban

az évi ellátási díj igen mérsékelt, mind az öt-, mind a kétágyas szobában lakók részére. Az I. oszt. tanulók részére a felvételi vizsgálat szept. 3-án. Prospektust küld az igazgatóság.

SPORT

XI. OLIMPIA

Középdöntőig jutott az olimpiai vízipóló-torna

A megkezdett tornaszvilágbajnokságban, a lóugrásban az eddigi bajnok Pelle még helyezéshez sem jutott

Cluj, aug. 11. Az éjszaka és kedden délelőtt folytatták az olimpiai versenyeket. Az egyes mérkőzésekről az alábbi tudósításaink számolnak be:

Az egyéni párbajtőr döntőjébe, amit talán ma befejeznek a következő 10 vívó került: Ragno, Cornaggia és Ricciardi olasz, Stasse és Debur belga, Cambell angol, Zajakostas görög, Silveira portugál, Drackenber svéd, Bay magyar. Meglepetés, hogy a döntőbe egyetlen francia nem került. Olyan győzelem várható.

A tornaszviládalok első napján a lóugrásban (ezt a számot Los Angelesben Pelle nyerte) bajnokot avattak a német Schwartzmann személyében, 2. Mäck svájci, 3. Hudecs csehlovák. A csapatversenyben az első nap után a helyezések így alakultak: vezető Németország, majd utána sorrend a következő: Finnország, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Japán, Franciaország, Olaszország, Magyarország, Amerika, Ausztria, Luxemburg, Bulgária, Románia.

400 m. férfi gyorsulás középfutamait ma délelőtt bonyolították le, amelyek eredménye a következő:

I. futam: 1. Uto japán 4:48.4 p, 2. Flanagan USA 3:54.9 p, 3. Negami japán 4:55.4 p, 4. Macionis USA 4:56.4 p, 5. Freese német 4:48.5 p, 6. Pirie kanadai 4:48.7, 7. Gróf magyar. II. futam: 1. Médica USA és Makino japán 4:48.2 p, 3. Taris francia 4:55.6 p, 4. Leiwers angol 4:55.7 p, 5. Arendt német, 6. Przywara német. Döntőbe került a két középfutam első 3-3 helyezetteje és mint legjobb negyedik Leiwers angol.

A 100 m. női hátszás előfutamat is megtartották. Az első előfutamban a holland

Senff 1:16.6 p, idővel új olimpiai rekordot állított fel. A régít Holm Usa tartotta 1:16.3 perccel, 2. Brunstroem dán 1:20.4 p, 3. Framton angol 1:20.9 p, 4. Stolte német 1:23.1 p, 5. Mac Kean USA 1:24.6, 6. Györfy magyar 1:25.8. A második előfutamból Bridges angol, Wagner holland és Harding ausztrál, a harmadikból Mortridge amerikai és Mastenbroek holland jutottak tovább.

A vízipóló középdöntőjében: Hollandia—Anglia 4:4, Magyarország—Belgium 3:3 (2:0).

Szerdai program: torna, kardcsapatelőmérkőzések, evezés, lovaglás, női műugrás, 100 m. férfi 1000 m. előfutamatok, 4x100 m. staféta, vízipóló középdöntők, ökölvívás előmérkőzések, 400 m. férfi gyorsulás döntő, kosárlabda elődöntők, kézilabda elődöntők, gyépkokki.

Peru otthagya a berlini olimpiát

Mint ismeretes, Peru futballcsapata az olimpiai torna elődöntőjében 4:2 arányban győzött Ausztria ellen, de a mérkőzés eredményét megsemmisítették és újrajátszást rendeltek el, mivel a perui nézők egy része meccs közben berohant a pályára és bántalmazta az osztrák játékosokat. A perui labdarúgók vezetői hiába érveltek azzal, hogy a rendezőség követelt el hibát, amikor nézők beavatkozása lehetővé vált és ezért őket nem terheli felelősség. A megsemmisített mérkőzést azonban nem játszották újra, mivel a peruiak nem jelentek meg. Perui köztársasági elnöke táviratilag intézkedett, hogy a perui versenyzők hagyják ott az olimpiai színhelyét és utazzanak azonnal haza.

Páratlanul szép küzdelmek kísérték az oradeai Makkabi jubiláris teniszversenyét

Wittmann lengyelországi zsidó versenyző a férfiegyes döntőjében legyőzte Szigeti magyar bajnokot

Oradea, aug. 11. (Az Uj Kelet tud.) Régen nem látott hatalmas mezőny indult az oradeai Makkabi jubiláris teniszversenyén, amelyen Romániából, aki csak számít a teniszsportban és számos külföldi versenyző indult.

A verseny férfiegyes döntőjében Wittmann, lengyel zsidó teniszese, aki pár nappal ezelőtt a berlini Barckochba nemzetközi versenyen a férfiegyesben első lett, a magyar bajnok Szigetivel került össze. Győzött Wittmann 6:3, 6:4, 6:3 arányban. Harmadik Schmidt Bucuresti és Pusztay Cluj. Wittmann az elődöntőben Schmidt román bajnokot 6:0, 6:0 arányban lépte le.

A női egyes döntőjében Somogyi Klári Arad 6:3, 6:1 arányban verte az oradeai Poppenné Zisovits Lenkét.

Vegyespárosban a Somogyi Klári—Szigeti magyar bajnok pár győzött a Schmidt—Ronca Bucuresti pár ellen.

A verseny legjobb küzdelmét a férfiegyes döntőjén kívül a férfipáros döntője hozta, amelyben a bucaresti Schmidt—Caraulis pár egységesebbnek bizonyult a Szigeti—Kis magyarországi versenyző párral szemben. Győzött az előbbi pár 4:6, 6:2, 10:8, 8:6 arányban. Harmadik helyen a Wittmann—Botez és Grünwald—Spitzer pár végzett. Az oradeai Makkabi-pár győzelme a Pusztay—Wartenberg kettős ellen, amellyel az elődöntőbe kvalifikálták magukat, rendkívül értékes teljesítmény.

A férfiegyesbe egyébként igen érdekes eredmények voltak. Jellemzőül néhányat: Pusztay—Caraulis 6:4, 6:1, Szigeti—Pusztay 7:5, 8:6. Pusztaynak mindkét szettben szett-

PETRANYI FERENC:

Virág- és diszkertészet

160 szöveggel, 357 lap. A szerző a m. kir. kertészeti tanintézet rendes tanára. Ez a könyve most jelent meg és teljesen a mai viszonyoknak és izlésnek megfelelően írta meg. Művét kezdők is használhatják. Ára 264 lej LEPAGE-nál Cluj. Postán utánvételt portómentesen.

kabi Targumures állnak az asztalhoz. Gyöz Goldberger 21:17, 21:19 arányban. Ezután kezdetét veszi a verseny, amely a következő eredményeket hozta:

Jakobovits Tg.-Mures—Marin Moskovici Buc. 21:23, 21:8. Marin Moskovici—Frei I. Tg.-M. 21:19, 22:20. Marin Moskovici Buc.—Régeni I. Tg.-M. 21:17, 15:21, 21:13. Mandi Moskovici Buc.—Jakobovits Tg.M. 21:19, 22:20. Mandi Moskovits Buc. Frei I. Tg.-M. 21:19, 17:21, 21:16. Mandi Moskovici Buc.—Régeni I. Tg.-M. 26:24, 21:19, Mihalovici Buc.—Jakobovits Tg.M. 21:10, 21:17, Mihalovici Buc.—Frei I. 21:18, 21:17. Mihalovici Buc.—Régeni Tg.-M. 21:13, 21:10.

Hölgyek: Moscovici Ila Buc.—Kohn Magda Tg.-M. 21:18, Moscovici Ila—Fischer Zitta Tg.-M. 21:16.

Férfipáros. Mandi Moscovici, Marin Moscovici Buc.—Jakobovits, Régeni Tg.-M. 22:20, 21:16.

A versenyen a tárgumuresi asztaliteniszesezők egyre fejlődő játékkal a 14 éves Kohn Magda, Kohn Márton, a Makkabi teniszszakosztálya elnökeinek leánya sokat ígérő tehetségével tűntek ki. A verseny példás rendezéséért Rubin szakosztályvezetőt a legteljesebb elismerés illeti.

Ha Abel Rosenkrantz indult volna az Olimpián...

Cluj, aug. 11. (Az Uj Kelet tud.) Az ideérkezett amerikai lapokból veszünk egy érdekes hírt, ami ha elkésett is, aktuális maradt. Egy amerikai zsidó atléta teljesítményről van szó, aki az ottani próbaversenyen tüntette ki magát. Abel Rosenkrantz, a 800 m-es síkfutás első előfutámában 1:50.2 perces idővel lett második az azóta olimpiai győztes Woodruff mögött, de a volt világrekorder Eastman előtt. Ez az idő önmagáért beszél, a 19 éves michigani középiskolás ugyan másnap „csak” 1:50, 1:51.6-ot futott és nem jutott be az amerikai válogatott csapatba. Még utóbbi eredménye is jobb a Berlinben győztesénél. Rosenkrantzra már tavaly a telavivi Makkabian felfigyeltek a szakértők. Ott 2:02-vel és 4:19-el nyerte a 800-at és 1500-at, de olyan fényesen bánt el ellenfeivel, hogy lenyűgözte a nézőket. Egyébként mostani teljesítménye is bizonyítja, mennyire rossz állapotban volt a telavivi Makkabia idején a telavivi stadion sálakja, hogy még Rosenkrantz sem tudott jó időt futni azon.

Ujabb Universitatea győzelem. Helsinkiből jelentik: Az Universitatea turázó csapata tegnap a holland bajnok Sudet együttesével játszott bemutató mérkőzést a finnországi Wiipuriban. Az U 5:0 (2:0) arányban győzött.

A ROVATVEZETŐ ÜZENETE

Dr. H. I. Oradea. Kérünk sürgős részletes beszámólót.

RÁDÓ MŰSOR

Szerda, augusztus 12.

Bucuresti. 6.30: Reggeli adás, 13: Gramofonlemez, 13.25: Sporthirek, 13.40: Gramofonlemez, 15: Hírek, 19: Motzoi-zenekar, 20: Felolvasás, 20.20: A zene folytatása, 21: Felolvasás, 21.15: Cocea György csellóművész játéka, 22.10: Helta Aida énekel, 22.45: A zene folytatása. Revünyítány. Becce: Hü maradok hozzád, Rust: Gyermekálmom. Komzák: Abc, egyveleg. Jacobi: Leányvásár, keringő. Daniele: Mámoritó enyelgés. Komzák: Orsin-induló.

Budapest. 7.45: Torna, 13.05: Szaxofon, 13.30: Hírek, 13.45: Zongora, 14.20: Pontos

Milliókat nem,

de 400 értékos, gyönyörű berendezési tárgyat nyerhet

a cluji Zsidókórház tárgysorsjátékán

Egy sorsjegy ára 50 lej. Sorsjegyek megrendelhetők a Kereskedelmi Hitelbank Rt.-nál Cluj, Piața Unirii 20. Árúítás az ország összes jelentősebb városában. Ha Zsidókórház sorsjegyet vásárol, segít beteg és ápolásra szoruló embertársain.

időjelzés, 14.30: Szalonene, 15.40: Hírek, 17.15: Fazekas István előadása, 17.45: Pontos időjelzés, 18: Hanglemez, 19: Költemények, 19.30: Hegedű-zongora, 20.10: Soó Rezső dr. előadása, 20.40. Olimpiai híradás, 21.10: Hangverseny, 22.30: Hírek, 23.55: Cigányzene, 1.05: Hírek.

Bécs. 23.10: Sauer Ferenc orgonázik. — Közvetítés Salzburgból.

Párizs. 21.20: Wichaus Imre zongorázik.

Varsó. 22: Berezynski J. Chopin-műveket zongorázik.

Zágráb. 20: Wolf: a coregidor, opera Salzburgból.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROYAL MOZGO MUSORA:

Ma 2 világsiker: I. KÖNIGSMARK. Elissa Landi legnagyobb slágere. II. VARIETE. Hans Albers és Annerbella grandiózus cirkuszfilmje. Magyar feliratok. Előadások kezdete. I. Königsmark: 3.20, 6.20 és 9.20 órakor. II. Varieté: 4.30, 7.30 és 10.30 órakor.

OPERA MOZGO MUSORA:

Kedd, szerda: A NŐRVOS. Megható társadalmi film, tele romantikával és önfeláldozó szerelemmel. Főszereplők: Chester Morris, Virginia Bruce.

Csütörtök, péntek, szombat és vasárnap: A filmprodukciónak legjobbja, a legszebb és legbájosabb szerelmi történet. A vágy. Fősz.: Garry Cooper és Marlene Dietrich. Magyar feliratok!

Hétfőtől: Exmenyasszony. Fősz.: Clark Gable, Joan Crawford és Robert Montgomery. Magyar feliratok!

EDISON MOZGO MUSORA:

Két csodafilm — egy helyért: I. Férjem barátom. Clark Gable, Joan Crawford, Robert Montgomery. II. Csábítás táncra. Clara Bow-val. Helyárak: 9 és 13 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 órakor.

A MUNKAS MOZGO MUSORA:

Szerdán, csütörtökön 3, 6 és 9, pénteken, 14-én nincs előadás. Szombaton 3, 6 és 9. Dupla műsor: I. Eskimo. Az évad legnagyobb és legizgalmasabb expedíció filmje. II. A cirkusz leánya. Megható társadalmi dráma. Főszereplők: Maureen O'Sullivan. Helyárak: 10 és 12 lej.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésű egy szö 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állatkercsőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Házvezetőnői állást keres jólfűző zsidó nő rituális háztartásban. Cim: Guttman Hermann Str. Barjiu 12, hátul az emeleten.

Perfekt gépirónát keresünk kisegítésre azonnalra. Cim a kiadóban.

Jó állapotban levő kerékpár eladó. Strada Motilor 94. Rafael.

32 éves, nagyobb városban 1 millió lejt meghaladó értékű és jólmenő textilüzlet tulajdonosa részére keresünk zsidó vallású, 20—22 éves csinos leányt feleségül 600.000 lej hozománnyal. Bővebbet „Mirea” házasságközvetítő irodánál Cluj, Calea Regele Ferdinand 116.

Házvezetőnői állást keres jólfűző közepkoru zsidónő. Cim a kiadóba.

Keresek szeptember 1, vagy 15-re két-szobás komfortos lakást a belvárosban. Cimet a kiadóba kérek.

Salamon Etelka hegedűtanárnő aug. 15-én tanítását újból megkezdi. Lakása Str. Irga 23. Telefon 1103.

Butorozott szabát, kertrenyilő ablakkal, fürdőszobahasználattal keresek szeptember 1-re. „Allandóan lakom” jellegre a kiadóba.

Perfekter deutsch, ungarisch, románischer Korrespondent, im französischen gut versiert, ledig, bilanz, und dispositionsfähig, sucht entsprechende Stelle. Adresse: A. Gross, Barata. Post Paulis.

HIREK

Uszó paradicsomban nyaral az angol király

Burgas (Bulgária), augusztus hó. A burgasi kikötőre ráborult már az alkony. Csak távoli halászbárkák hóféhér vitorái ragyagnak még a sötét horizonton. Tündéri fényben pompázó luxusyacht köt ki. Tulajdonosa egy John Simon nevű dúsgazdag angol, akit idevárnak Szófiából, hogy az uszó „csodapalotáská”-n távoli vizekre hosszabb utazást tegyen.

A hajó oldalán pirosan ragyogó felírás ékeskedik: „Luxury”. („Káprázat”, vagy „Fényűzés”) Valóban találó elnevezés. Ilyen káprázatosan fénylő hajót még nem láttam. Valóságos remekmű. A két fehér kémény soha sem ont szikrát, vagy kormot. Itt benzinnel dolgoznak, nem szénnel. Még arra sem kell várni, hogy az üzemanyagot kikötőkben pótolják, mert a benzint a tulajdonos különbenzinszállító repülőgépe hozza állandóan messze óceánokra a yacht után.

A yacht kapitánya, Sir Godofred megengette, hogy belülről is meglepődhessék a Luxuryt.

Ilyen yachtot még bizonyára nem látott életében — fogadott, amikor motorcsónakon a hajóra szállították. — Ami most szeme elé tárul, az világszenzáció, mert őfelsége VIII. Edward király ennek a yachtnak a testvérhajóján, a „Nahlin”-on nyaral az idén. Mind a két hajót 1930-ban bocsátották vízre 1600 tonna ürtartalommal. Ha tehát végignézi a Luxuryt, egyúttal az angol király yachtját is látta és tulajdon szemével győződhetett meg arról, hogyan utazik a brit uralkodó.

A fedélzeten hóféhér egyenruhás, aransujtásos matrózok fegyverrel tisztelegnek a belépő előtt. Mind kiszolgált haditengerészek, akiknek a teljes ellátáson kívül román pénzben körülbelül havi harmincezer lej fizetésük van.

A parancsnoki hid a technika legkülönbözőbb vívmányaival van felszerelve. Minden parancsot géptáviró közvetít nemcsak a kormányshoz és a gépterembe, hanem még a — tüzérséghez is. Mert a yachtnak van egy kis-kaliberű ágyúja és egy gépfegyvere is. A yachtot egy gombnyomásra védelmi készültségbe lehet helyezni. Riadó vagy veszély esetén a parancsnok egyetlen utasítására a yachtot olyan golyóálló páncél veszi körül, amely egészen a kapitányi hidig ér.

Egy másik villanygomb megnyomására a parancsnoki hid egyrésze fűrdőmedencévé alakul át. Itt a kapitány, vagy a szolgálatos tiszt pillanatok alatt leléti magát.

A napi élelmézt lift szállítja fel a hidra. A parancsnoki hidról lehet leereszteni a nagy zárt fűrdőmedencét is, amely lehetővé teszi a nyílt tengerbe való fűrdést még cápveszedelem esetén is.

A fedélzeten egy teniszpálya és egy miniatűr golfpálya áll az utasok rendelkezésére. A hajó tatóján galamblovó-pálya van. A yachtból ugyanis egy szerkezet segítségével husz méter széles deszka ugrik ki a nyílt tenger fölé, amelyről fel lehet gördíteni az anyagfalombokat.

Az embernek a szeme tágra mered a csodálkozástól, ha a hajó testébe lép. A kabinok kényelmesebbek, mint a legdrágább luxushotelek lakosztályai. Még telefon is van a gyönyörű tölgyfa-íróasztalokon. A kabin utána bármikor bekapcsolhatja a rádiót, vagy ha jobb szereti, a villanygramofont. A legfrissebb újságokat állandóan repülők viszik a yacht után. Ha az utas tulságosan fülledtnek találja a levegőt, egy gombnyomásra megnyílik a kabin teteje és friss levegő árad a szobába.

Legszebb a fehér alabástrom társalgó. Itt kivilágított szökőkutak színes fényében egzotikus madarak szökdecélnak fáról-fára, ágról-ágra. A teremnek kettős üvegfalai vannak, köztük tengervízben tompa zöld fényrel megvilágítva a legkülönbözőbb ritka tengeri állatok láthatók.

A Luxuryn tizenkét fűrdőszoba van. A kádakba külön szerkezetet építettek be azok számára, akik a langyos vízben — aludni kívánnak. Ismét egy gombnyomás és az álmós fűrdőző feje alá automatikusan gumipárna csuszlik.

Ez az egyetlen hajó a világon, amelyen kert van. A puha pázsiton árnyas fák között kutyák és macskák játszadoznak.

A hangversenyteremben nemcsak játszani és énekelni lehet, hanem a boldog utas még örökökítheti viaszlemezen a saját hangját is.

Es aki mindezek ellenére mégis elvágykodik a yachtról, annak tiz motorcsónak, egy repülőgép és három kis autó áll rendelkezésére.

A hajó legnagyobb „csodáját” a végén mutatták meg. Legalól, a raktárhelyiségek fe-

lett van egy kis — lovarda. Mellette parányi istállóban kedves ponny-ló ficánkol. A yacht tulajdonosa reggelentként lovagolhat is.

Hátha a Nahlin is ilyen káprázatos szép, akkor valóban királyi yacht...

— Lindbergh mű-szívét ajándékozott a sejt-kongresszusnak. Koppenhágából jelentik: Tegnap kezdetét vette a sejt-tanulmányozási kongresszus. Lindbergh felajánlotta a Nobel-díjas Carrel professzornak egy mű-szívét, amit a professzor be fog mutatni a kongresszusnak.

— Megtalálták két régen eltűnt orosz repülő. Newyorkból jelentik: Vancouverből jelentik, hogy az amerikai repülőgépek Bella-Bellától 40 kilométernyire megtalálták Levnevskij és Nevenko orosz pilótákat, akikről több nap óta nem érkezett híradás.

— Véres incidens a koreai határon. Tokióból jelentik: A Domej-ügynökség jelenti Hsing-Kingből: Augusztus 4-én 96 koreai csempész Autium közelében megtámadta a Yalu folyó mentén, a mandzsu határ mellett cirkáló járőröket. A harc hevében 24 koreai a folyó vizébe vetette magát és mindannyi megfulladt.

— 55 év legrosszabb termése Amerikában. Washingtonból jelentik: A földművelésügyi minisztériumhoz érkezett jelentésekből kitétnik, hogy az Egyesült Államok tengeritermése 55 év óta nem volt oly mérsékelt, mint az idén. A termést 1.439.135.000 bushelre becsülik. Ami a buza-termést illeti, azt hiszik, hogy az alig tudja majd fedezni a belső szüksgletet és nem tesz majd ki többet 632.745.000 bushelnél. Az alacsony termés a szárazságnak tulajdonítható, amely a termőföldek millió hektárjait pusztította el. A gyümölcs és főzéléktermés igen alacsony lesz.

— Nem tréfa: szénát esznek a filmsztárok. Hollywoodból jelentik: A fogyókúrák divatjában új diéta mutatkozik. Az egyik losangelesi kozmetikus kitalálta, hogy a széna kitűnően fogyasztható. Már több fogyni óhajtó filmsztár ebédel szénafőzelékkel. Az egyik vendéglő ki is írta az ajtajára: „Itt naponta friss széna kapható.” Szegény hollywoodi tehene! A sztárok esznek előlük a legjobb csmeget.

— Orvosi hír. Dr Wass Zoltán hazaérkezett és ismét rendel. Telefon 4-30.

— Négy évig tűt hordott a szívében. Budapestről jelentik: Érdekes szivoperációt végzett a debreceni sebészeti klinikán Schmidt Lajos dr. magánánár, aki egy ur-asszony szívéből kioperálta egy biztosítótű darabját. A megoperált ur-asszonyt még 1932-ben autóbaleset érte, melynek következtében eltörte balkarját. A ruhája övében lévő biztosítótű befuródott az oldalába és bele-tört a testébe. Az asszony állandó fájdalmakat érzett, férje azonban nem engedte, hogy műtétnek vesse alá magát. A múlt hónap végén az asszony Degercebe utazott és férje tudta nélkül megoperáltatta magát. A műtét eredményeként sikerült a betört tüdarábot a sziv alsó csucsából eltávolítani.

— A gyakran visszatérő fejfájás és szédülés sok esetben megszűnik, ha a beteg napoként reggel éhgyomorral és este lefekvés előtt egy fél pohár természetes Ferenc József keserűvizet iszik. Az orvosok ajánlják.

— Egy tanító rablógylkossági kísérlete. Aradról jelentik: Ignate Branda Rostoci községbeli tanító már régebben nagyobbt összegget költött el saját céljaira az iskola pénzéből. Mivel minden pillanatban felülvizsgálástól tarthatott, azon törte a fejét, hogy a hiányzó pénzt honnan szerezze meg. Branda gyilkosságra szánta magát és Leontin Cutz módos gazdát választotta áldozatául. A gyilkosságra elszánt tanító behatolt a kereskedő házába és a kezében lévő vasdoronggal ütlegelni kezdte az álmából felriadt embert. A kereskedő hirtelen felugrott és teljes erejével dulakodni kezdett támadójával. Sikerült a tanító kezéből kicsavarnia a vasdorongot, aki azután kirohant és elmenekült. A kereskedő azonnal jelentést tett a rendőrségen támadója ellen, akinek kilétét nem tudta, de megemlítette, hogy dulakodás közben megkarmolta támadójának nyakát. A csendőrök ezen a nyomon indultak el és sikerült is le-tartóztatniok a tanítót, aki beismerte a rablógylkossági kísérletet. Mentségül azt hozta fel, hogy a hiányzó pénz miatt kidobták volna az állásából.

FOGADJA MEG a szerencse parancsszavát: ELŐRE!

AKI NYARALNI VOLT

és az I. osztályban nem vehetett részt, annak most alkalma van a játékot előnyös feltételek mellett megkezdni.

LÉPJEN BE a legközelebbi sorsjegyarudába és kérjen felvilágosítást a II. OSZTÁLY játékát illetőleg.

ELŐRE — az Állami Sorsjáték második osztályához. Huzás augusztus 15-én. Ezen a napon és a további húzásoknál Önöböl milliómos lehet, ha hallgat a szerencse parancsára: VEGYE MEG IDEJÉBEN A SORSJEGYÉT. — UJITSA MEG A RÉGIEKET. Egyetlen feltétele a szerencsének és millióknak: az Állami Sorsjáték sorsjegye a mostani osztályhoz.

Csak a jelenlegi osztály sorsjegyének szabályszerű megvétele biztosítja az Ön számára, hogy résztvegyen az utolsó nagy húzáson (a negyedik osztályon), amely ez év október havának 15-ik napján lesz.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

— Befelejődtek az angol-egyiptomi tárgyalások. Alexandriából jelentik: Az egyiptomi delegáció valószínűleg augusztus 13-án indul Londonba az angol-egyiptomi szerződés aláírására. A katonai kauluzákat és a Szudánra vonatkozó pontokat már parafálták.

— A nemzeti kereszténypárt storojineti gyűlése. Storojinetből jelentik: A nemzeti kereszténypárt tegnap gyűlést tartott (Storojine megyében, amelyen résztvevői a szokásos két ingben és vállszijjal jelentek meg. Az ukrán résztvevők a Melnitzky idejéből származó irredenta himnuszukat énekeltek, amely az ukránok egyesítését követeli. Az uccákon néhol voltak rendezavarások, amelyeket a hatóságok elfojtottak. A nemzeti kereszténypárt párhivei közül megjelentek Gh. Cuza, Hután, Carlan, Novitzki stb. Gh. Cuza beszédet intézett a tömeghez, amelynek során Vaidát szabadkőművesnek nevezte, akinek nincs már esélye arra, hogy megakadályozza a zsidó veszedelmet. Dr. Luput kommunistának nevezte Cuza, aki összepaktált a párizsi kommunistákkal és így nincsen joga többé arra, hogy románakkal vallja magát. A továbbiak során a szónok annak a véleményének adott kifejezést, hogy a nemzeti parasztpárt politikája a nemzet csődjére vezet. Mussolini és Hitler politikájáról ezzel szemben úgy vélekedik, hogy méltó a követésre. A többi szónok mind a zsidó veszedelmet hangsúlyozta, míg Novitzki hosszasan ismertette a nürnbergi törvényt, amelyet szerinte Romániában is minél előbb alkalmazni kellene.

— Kuruzsló nyomdászt tartóztattak Giurgiuban. Bucurestiből jelentik: Giurgiuban letartóztattak egy Pandelescu Nicolae nevű nyomdászt, aki mindenféle saját gyártmányú orvosságokkal kereskedett. Az „orvosságok” több parasztot megmérgezték, így került rendőrkézre a nyomdász.

— Házasság. Gergely Kató és Semlyén Károly Cluj, házasságot köttek. (M. k. é. h.)

— Az ardeali Zsidó Arvagondozó átrétegződési osztályának közleményei. A szakmai képzés és a mesterségek gyakorlásáról szóló törvény rendelkezései értelmében munkakönyvet csak az kaphat, aki vagy sikeresen elvégezte tanonciskolai tanulmányait, vagy egy speciális bizottság előtt elméleti és gyakorlati vizsgát sikeresen kiállta. Kívánatos, hogy a tanonc már tanonckodása alatt eleget tegyen a törvény rendelkezéseinek s ezért nyomtatékosan felhívjuk a szülők figyelmét, hogy azokat a gyermeküket, akiket valamelyik iparban vagy kereskedelemben óhajtanak elhelyezni, a szerződést június-szeptember havában kössék meg, mert így a tanonckodás ideje összeesik a szokásos tanévek idejével. Az irányításunk alatt álló cluj-i Louis Marshall tanoncotthon növendékeit is ezután a szempont figyelembe vételével fogja fölvenni. A jelenlegi otthonunkban 4 üres hely áll, amelyre augusztus 20-ig pályázatot hirdetünk. Igen sok vidéki szülő kénytelen lesz gyermekét városba küldeni, mert csak itt biztosíthatja azt az elméleti és gyakorlati kiképzést, amelynek birtokában remélheti a mestervizsga sikeres letetését. A fizikai munkában kifáradt tanoncok, a tanulásban támogatni kell, amelyre azonban csak intézeteink alkalmasak s ezért az Átrétegződési Osztályunk elhatározta, hogy kellő számú jelentkezése esetén a cluj-i Louis Marshall tanoncotthont kibővítsük. E kibővített otthonhoz a jelentkezéseket augusztus 20-ig kérjük Cluj, Str. Paris 36 cím alá. Válaszbélyeg beküldése esetén szívesen szolgálunk bármilyen felvilágosítással.

1928-ban létesült Schwartz Ményhértné

orth. zsidó leánynevelő intézete-internátusában

ORADBA, Str. Ep. Ciorogariu No. 8. A beiratások 1936-37 tanévre folyamatban vannak. **Alacsony tanárnői felügyelet! Zenés kiképzés! Idegen nyelvek! Kitértő re-renek! Prospektus!**

UJ KELET *Legújabb hírek*

Halálra ítélték két zendülő tábornokot

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

Tovább foglalkoztatja a külföldi hivatalos köröket a tangeri nemzetközi zóna kérdése. A Havas jelentése szerint cáfolják azokat a híreket, hogy a zendülő hatóságok által kiadott utleveleket a tangeri nemzetközi bizottság elismerte. A tangeri nemzetközi zóna szabad és így ott mindenki közlekedhetik. A nemzetközi bizottság csak a spanyol tisztnek a nemzetközi zónára körténő belépést tiltotta meg, polgári öltözetben azonban a tiszt is átléphetik a zóna határát. Franco tábornok semmiféle ultimátumot nem intézett a nemzetközi bizottsághoz a spanyol hajóknak Tangerben való kikötését illetőleg. Párizsban tudni vélik, hogy a francia megbízott kéri fogja,

ne engedjék meg a zendülő hadsereg hajói számára sem a tangeri ki- és berakodást.

Mint Barcelonából jelentik, Rolf Karl, a földközi német hajóraj parancsnoka tegnap felkereste Companit, a katalán köztársaság elnökét, akivel hosszasan tárgyaltak.

A hadszíntéri jelentések ma éppen olyan változatosak, mint az eddigi napokon. A jelentéseket az alábbiakban foglalhatjuk össze:

A kormány elfoglalta Huesca zónát?

Madrid, augusztus 11. (Rador.) A kormány hivatalosan jelenti, hogy a Cordova tartományban levő Adamiz helységet elfoglalták. A Havas tudósítójának jelentése szerint a guadarramai fronton a hadviselő felek főleg tüzérési harcra és állásaik kiépítésére fordítanak gondot. A zendülők tüzérsege tegnap mérsékeltlen működött, a kormány ügyei viszont erős tűz alá vették a zendülőket, akiknek nagy károkat okoztak. A kormány tegnap újabb megerősítéseket kapott, polgárkülönítmények érkezésével. A kormánycsapatok állásaiban kisebb módosítás is eszközöltek. Mint Lisszabonból a Deutsche Nachrichtenbüro jelenti,

a kormánycsapatok megtámadták a nagyon fontos és stratégiai jelentőségű Huescat és hosszasan kézítés után elfoglalták.

A harcban mintegy hatszáz ember halt meg.

Készül a nagy offenzíva

Hendayeből származó értesülés szerint, a legélénkebb tevékenység a guiozkoai fronton volt. A csapatmozdulatok befejeződtek és a hadviselő felek harcra készen állanak. Az általános offenzíva rövid idő kérdése. A déli, vagy délkeleti frontokon, amennyiben valami váratlan esemény nem jön közbe, a zendülők hamarosan támadásba mennek át. A harcban jelentékeny részt akarnak biztosítani Mola felkelő tábornok átszervezett repülőosztágának. Az offenzíva első célja Tolosa városa.

A kormány rendeletet adott ki, mely meghosszabbítja az összes adósságok moratóriumáról szóló törvényt. Egy másik

törvényrendelet néhány tartományban életbe léptette az ostromállapotot.

Győzelmeiket jelent az ellenforradalom

Az ellenforradalmi főhadiszállásról győzelmi híreket jelentenek. Mint Pampelunából a Havas jelenti, a zendülők elfoglalták Alegria de Oro-t. A felkelők kezében lévő tetuani rádió szerint Santander és a hasonló nevű tartomány zendülő kezébe került.

A Reuter tudósítója beszélgetést folytatott Franco tábornokkal, aki kijelentette, hogy győzelme esetén Spanyolországban bevezeti a korporációs kormányzatot, a portugál, olasz és német minta szerint. Spanyolországot a katonai diktatúra fogja megmenteni, ez azonban csak addig lesz érvényben, amíg szükség lesz rá.

Lisszaboni értesülés szerint Lanno tábornok rádió közölte, hogy Huerto Leon közelében lelőttek egy kormányrepülőt, melynek pilótája meghalt. A tábornok ezután megerősítette azt a hírt, hogy

a híres granadai Alhambra színházat a kormány repülői bombázták.

Borzalmas autószerencsétlenség a Kisseleff-sosszén

Két halálos áldozata van a katasztrófának

Bucuresti, augusztus 11. A Kisseleff-sosszén ma délelőtt egy Otopeni felől aránylag kis sebességgel jövő bucaresti taxi nekierőnt egy fának, Ion Dinta sofőr szörnyethalt,

Gogu Trambitas kereskedelmi alkalmazott, az autó utasa, szintén meghalt. A taxiban még hárman ültek, akik könnyebb sebekkel uszták meg a szerencsétlenséget.

Az egész nácivezérkarral tárgyal Berlinben Goga

Bucuresti, augusztus 11. A Tara Noastra, a nemzeti keresztény párt hivatalos lapja írja, hogy Goga, aki Berlinben tartózkodik, audiencián volt Hitlerrel és találkozott Hess,

Göring, Göbbels, von Neurath, von Ribbentrop, Schacht, Darre, Rust és Rosenberg német politikusokkal is.

Sir Malcolm főbiztos:

a Népszövetség mindent el fog követni a németországi zsidó menekültekért

A zsidó világtalálkozó legújabb hírei

Gen, augusztus 11. A Zsidó Világtalálkozó vasárnap délután tartotta meg második plenáris ülését, melyen megválasztották a különböző bizottságokat. A politikai bizottságok mellett külön bizottságok alakultak az antiszemitizmus elleni védelemre, a bojkott megszervezésére, továbbá gazdasági és külön pénzügyi bizottság is alakult. Hétfőn, a kongresszus harmadik plenáris ülésén tartotta meg nagyszabású referátumát Jákob Lestschinszki, a vilnai jiddis tudományos intézet nagynevezű szociológusa a kelet-európai zsidóság gazdasági helyzetéről. Behatóan foglalkozott az egyes országok zsidó tömegeinek nagy nyomorával, azokkal a tendenciákkal, amelyek zsidó tömegek gazdasági létében jelentkeznek és rámutatott azokra a feladatokra, melyek a zsidó tömegnyomor feltartóztatására alkalmasak. Jeffreykin, a zsidó segélymunka kérdéséről tartott rendkívül érdekes referátumot. A különböző zsidó segélyezési akciók koordinálásának és összpontosításának szükségességét

hangsúlyozta és javaslatokat tett e nagyobb-horderejű egységesítő mű megvalósítására.

A hétfői gyűlésen egyébként Sir Neil Malcolm, a Népszövetség menekültügyi főbiztosa is részt vett, aki felszólalásában biztosította a kongresszust, hogy minden lehetőséget el fog követni a németországi zsidó menekültek sorsának feljavítása érdekében. A főbiztos beszámolt azokról a tárgyalásokról, melyeket a különböző kormányokkal folytatott a menekültek jogi helyzetének konszolidálására, munkaadók sorsára és letelepedésük lehetővé tételére vonatkozólag.

Kedden délután a palesztinai helyzettel foglalkozott a kongresszus. Ugyancsak külön ülésen veszik tárgyalás alá a németországi zsidók helyzetét is.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 16. Telefonszám: 8-61.

CENZURAT

Tizenhét bombát dobtak le, ezek szerencsére azonban nem robbantak fel. Az iruni front felől Hendayeba hallzó ágyutüzből arra következtetnek, hogy a zendülők megindították a támadást Irun ellen.

Burgosi jelentés szerint a spanyol Bank kormányzója a madridi kormány túlméretezett költsége miatt lemondott állásáról. D'Oliver volt bankkormányzó helyébe Carabiaz neveztek ki. Ugyancsak burgosi hírforrás szerint hét madridi repülőgép átért a zendülőkhöz.

Bayonneban partra szállt több száz német alattvalót Kölnbe szállították.

Gibraltár, augusztus 11. (Rador.) Az Algesiras bombázása miatt Gibraltárba távozott angol helyettes konzul elmondta, hogy a madridi kormány bombái szétlőtték a konzulátus épületét is. Az idejében elmenekült személyzet a rombadöntött épület fölé kitzte az angol lobogót.

Alfonz exkirály Ausztriában

Bécs, augusztus 11. (Rador.) Alfonz spanyol exkirály a karinthiai Wört tó mellett egy szállodában lakosztályt foglaltott le magának. Az exkirály két fiával, Don Juannal és Don Jaimeval érkezik Ausztriába. A király állítólag azért távozott el a csehszlovákiai Königswarthból, mert ott jelenléte bizonyos politikai tüntetésekre adott alkalmat.

Halálra ítélték két tábornokot

Párizs, augusztus 11. Megerősített hír-

adás szerint Godded és Ruriel tábornokokat halálra ítélték és holnap kivégzik. A hadbírósg ma reggel 7 órakor ült össze az Uruguay hajó fedélzetén Pera ezredes elnökletével. A tárgyalás déli 12.45 óráig tartott és azon végig ott volt a két tábornok. Godded egyenruhában volt. Csak néhány újságíró és miliciatag nézhette végig a tárgyalást.

London, augusztus 11. A Reuter megerősíti a hírt, hogy Godded és Ruriel tábornokokat halálra ítélték, de az ítéletet meg kell erősítenie a madridi kormánynak.

Párizs, augusztus 11. A Havas jelenti Burgosból: Az ideiglenes nemzeti kormány által kibocsátott kölcsönjegyzés mind nagyobb sikerrel jár. A lakosság nagyobb adományokkal járul a kormány elé és Spanyolország különböző részeiből, sőt Argentínából, Kaliforniából és Porto-Ricoból is érkeztek már adományok. Szombaton a jegyzett összeg meghaladta a 2 millió pezétát.

Párizs, augusztus 11. A Havas jelenti Hendayeből: Spanyolországból érkezett hírek szerint a zendülők elfoglalták Tolosát, amely 20 kilométernyire van San Sebastiantól. A hír valódságát eddig nem lehetett ellenőrizni. Annyi bizonyos, hogy ma reggel nagy harcok kezdődtek az iruni fronton. A zendülők vezérkarának utasításai szerint minél sürgősebben meg kell kapartani Pasajes és San Sebastian kikötőket. Pasajesből kapott hír szerint egyébként az ottani kereskedelmi kamara nagy áruházait az éjjel felgyújtották. Nagymennyiségű értékes áru pusztult el.

LEGUJABB HIREK A XI. OLIMPIARÓL

A 4x200 m. uszóstafétában világrekord időt uszott a japán csapat

Cluj, aug. 11. Kedden délután sorra került a 4x200 m-es gyorsuszóstaféta döntője. A verseny várakozásnak megfelelően a japán színek győzelmét hozta. Eredmények: 1. Japán 8:51.5 p olimpiai és világrekord! A régít ugyancsak Japán csapata tartotta 8:52.2 idővel. A rekorder csapat tagjai Yusa, Sugiora, Taguchi és Arai voltak. 2. USA (Flanagan, Wolff, Macionis, Medica) 9:03 p. 3. Magyarország 9:12.3 p, Európa rekord! A régít szintén a magyar csapat tartotta tegnap felállított 9:20.8 p idejével. A magyar csapatban Gróf, Lengyel, Abai, Nemes és Csik usztak. 4. Franciaország 9:18.2 francia rekord, 5. Németország 9:19 német rekord, 6. Anglia 9:21.5 angol rekord, 7. Kanada 9:27.5 p, 8. Svédország 9:34.5 p.

Mügrásban olimpiai bajnok: Degener USA, 2. Wayne USA, 3. Yane USA.

200 m női mell döntő: 1. Maehata japán 3:03.6 p., 2. Genenger német 3:04.2 p. 3. Sörensen dán 3:07.8 p.

Az ökölvívó mérkőzések során a fülöpzigeti Nuna pontozással győzött a román Panaitescu ellen (pehelysúly), a német Stass ugyancsak pontozással győzelmét aratott Gáspár román ellen. Weltersulyban Mándi magyar győzött az olasz Pietori ellen, Kubinyi magyar kikapott az olasz Sergiőtől.

A labdarúgótorna elődöntőjében Ausztria 3:1 (1:0) arányban győzött Lengyelország ellen.

Vízilabda: Németország—Ausztria 3:1 (2:0), Franciaország—Svédország 2:1 (2:0).

Kosárlabda: Uruguay—Csehszlovákia 28:19, USA—Svájc 27:9 (13:1), Lengyelország—Brazília 33:25 (17:10), Fülöpzigetek—Eszterország 39:21 (21:4), Olaszország—Chile 27:19 (16:11), Mexikó—Japán 28:22 (12:8).

Tornában, a műszabadgyakorlatokban győzött Miezs svájci 18.666 ponttal, 2. Walter svájci 18.000 p, 3. Frey német és Mack svájci 18.466 p. A dobantódéskán győzött Frey német 19.333 p, 2. Mack svájci 19.167 p, 3. Bachmann svájci 19.067 p.

A párbajtőr egyéni döntőjének eredményei: 1. Riccardi olasz 6 és fél győz, 2. Ragno olasz 6 gy., 3. Cornigga olasz 6 gy., 4. Debur belga 4 gy., 5. Silveira portugál 4 gy., 6. Stasse belga 3 gy., 7. Campbell angol 3 gy., 8. Bay magyar 3 gy., 9. Zalakostas görög 1 és fél gy.

A kormányos nélküli két evezősben az Európa-bajnok magyar György—Mamusich párt megnyerte futamát 7:19 p idővel, 2. Dániel 9:19.1 p, 3. Uruguay 7:31.2 p.

OLLA
GUMMI

Preservatív a legmegbízhatóbb óvszer. Többször kitüntetve aranyéremmel. Legújabbban az 1959701 számú amerikai Patentet nyerte.